

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

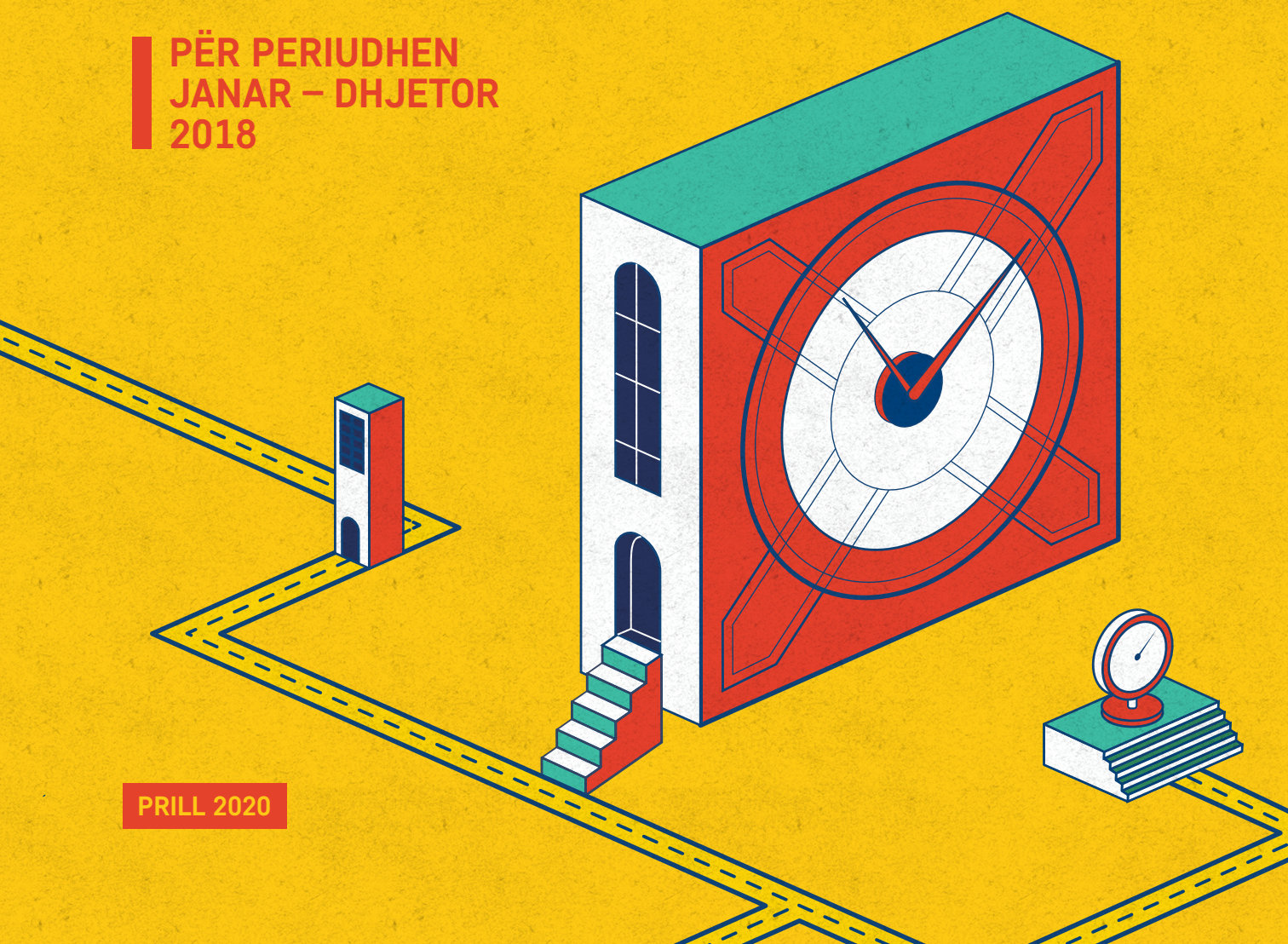

RIINVEST
INSTITUTI PËR HULUMTIME ZHVILLIMORE
INSTITUTE FOR DEVELOPMENT RESEARCH

BAROMETRI I PROKURIMIT PUBLIK (X-INDEX)

Njësia matëse e prokurimit
publik në Kosovë

**PËR PERIUDHEN
JANAR – DHJETOR
2018**

PRILL 2020

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

RIINVEST
INSTITUTI PËR HULUMTIME ZHVILLIMORE
INSTITUTE FOR DEVELOPMENT RESEARCH

KOMUNA TRANSPARENTE, EFEKTIVE DHE LLOGARIDHËNËSE NË KOSOVË INSTITUTI RIINVEST

BAROMETRI I PROKURIMIT PUBLIK (X-INDEKS)

Njësia matëse e prokurimit
publik në Kosovë

**PËR PERIUDHEN
JANAR – DHJETOR
2018**

PRILL 2020

Autorë: Ylli Tafarshiku, Adnan Dema, Tringë Shkodra

Redaktorë: Alban Hashani, Enisa Serhati, Diellza Gashi

Ky raport u publikua nga Instituti Riinvest, marrëveshja numër G-Pri-003, lëshuar nga Programi Komuna Transparente, Efektive dhe Llogaridhëse (TEAM), një kontratë pesë-vjeçare e financuar nga Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar – USAID, Nr. AID-167-C-17-00001, duke filluar nga Janari 2017.

Përmbajtja në këtë publikim, është në përgjegjësi të Institutit Riinvest dhe nuk pasqyron domosdo mendimet e Agjencisë së Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID) ose të Qeverisë së Shteteve të Bashkuara.

PËRMBAJTJA

SHKURTESAT.....5

ABSTRAKTI.....6

HYRJE.....7

1. PËRMBLEDHJE.....10

2. ÇKA ËSHTË NJËSIA MATËSE E
PROKURIMIT PUBLIK NË KOSOVË?14

3. REZULTATET E X- INDEKSIT15

4. REZULTATET NGA NËN- INDEKSET19

NËN-INDEKSI 1:

PROKURIMI PUBLIK SI PJESEMARRËS NË
TOTALIN E BLERJEVE TË KOMUNËS (X1) . 20

NËN-INDEKSI 2:

KONTRAKTIMI KONKURRUES (X2) 24

NËN-INDEKSI 3:

SJELLJE E QËNDRUESHME (X3) 28

NËN-INDEKSI 4:

KONCENTRIMI I FITUESIT (X4) 32

NËN-INDEKSI 5:

PJESEMARRJA E OFRUESIT (X5) 36

NËN-INDEKSI 6:

MJETET PRO-KONKURRENCËS (X6) 40

NËN-INDEKSI 7:

SHKELJET LIGJORE (X7) 44

NËN-INDEKSI 8:

PROCESI I PLANIFIKIMIT TË
PROKURIMIT (X8)48

NËN-INDEKSI 9:

AFATI KOHOR (X9) 52

5. METODOLOGJIA.....57

NDËRTIMI I INDIKATORËVE57

SHKURTESAT

ARBK

Agjencia e Regjistrimit të Bizneseve Kosovare

BE

Bashkimi European

KRPP

Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik

NVM

Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme

OECD

Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik

OShP

Organi Shqyrtues i Prokurimit

PBB

Produkti i Brendshëm Bruto

PNpP

Procedurë e Negociuar pa Publikim

ABSTRAKT

Ky studim paraqet gjetjet e x-indeksit – njësisë matëse të prokurimit publik- e cila mat dhe vlerëson performancën e komunave në prokurim publik, dhe e krahason atë me praktikat më të mira. Gjetjet janë të grupuara në tri kategori, duke u bazuar në madhësinë e komunave në mënyrë që të mundësohet një paraqitje sa më objektive. X-indeksi është i bazuar në një model statistikor që përmban 9 nën-indekse, të cilat vlerësojnë disa dimensione të prokurimit publik duke u fokusuar në fushën e transparencës, konkurrencës dhe mbikëqyrjes. Në mënyrë indirekte, matë efikasitetin e komunave dhe dobësinë potenciale ndaj korrupsionit në prokurimin publik. X-indeksi përfshin të gjitha 38 komunat e Kosovës dhe mbulon aktivitetet e tyre të prokurimit në periudhën janar-dhjetor 2018, duke përfshirë 2649 kontrata, që tejkalojnë vlerën 179 milionë euro. Indeksi është ndërtuar në bazë të kriterëve objektive. Të dhënat për ndërtimin e indeksit janë marrë nga platforma zyrtare e prokurimit elektronik ‘e-prokurimi’ dhe statistika të tjera zyrtare.

Fjalët kyçe: prokurimi publik, transparencë, korrupsioni, efikasiteti, llogaridhënia, komunat, njësi matëse, x-indeksi.

Riinvest mbetet i përkushtuar në mënyrë aktive në përpjekjet avokuese për një sistem të shëndoshë të prokurimit publik, i cili promovon paanësinë, efikasitetin dhe minimizon korrupsionin dhe keqpërdorimin e parasë së taksapaguesve, dhe maksimizon përfitimet ekonomike dhe sociale të prokurimit publik. Riinvest falënderon projektin ‘Komuna Transparente, Efektive dhe Llogaridhënëse (TEAM)’ të USAID, për mbështetjen e këtij hulumtimi dhe aktiviteteve të ndërlidhura, dhe për bashkëpunimin e tyre të vazhdueshëm gjatë realizimit të këtij projekti. Po ashtu, Riinvest falënderon zyrtarët e nivelit qendror dhe lokal për bashkëpunimin e tyre gjatë implementimit të hulumtimit tonë. Riinvest falënderon të gjitha palët e përfshira në përgatitjen e këtij raporti për kontributin e tyre, ndërsa merr përgjegjësinë e vetme për gjetjet dhe përfundimet e raportit.

HYRJE

Qëllimi i x-indeksit është të monitoroj dhe vlerësoj performancën e 38 komunave të Kosovës në prokurim publik, përmes një indeksi statistikor. Vlerësimi fokusohet në tri fusha kryesore: transparenca, konkurrenca dhe efikasiteti. Pavarësisht se është një tregues relativisht i fuqishëm statistikor, x-indeksi nuk mund të pasqyrojë të gjitha aspektet e prokurimit, sidomos kur është fjala për aspektet cilësore. Rezultati i x-indeksit i referohet autoriteteve kontraktuese vetëm sipas kritereve objektive dhe të matshme. Duke qenë se ato përbëjnë shumicën e aspekteve të procesit të prokurimit, kjo është një mënyrë e paanshme për vlerësimin e prokurimit publik.

Prokurimi publik përbën afërsisht 15% të PBB-së së Kosovës, dhe është një nxitës i rëndësishëm i ekonomisë së saj. Mesatarisht, qeveria e Kosovës shpenzon mbi 30% të buxhetit të saj përmes prokurimit publik për blerjen e produkteve dhe shërbimeve nga operatorët ekonomik, duke e bërë atë një nga caqet më të ndjeshme për praktikën korruptive (KRPP, 2017).¹ Një sistem transparent i prokurimit publik është jetik për arritjen e shpërndarjes së resurseve në mënyrë sa më efektive, përmes rritjes së konkurrencës. Prandaj, për të arritur këtë, reformat sistematike dhe të vazhdueshme janë të domosdoshme. Për më tepër, prokurimi publik duhet të bëhet në mënyrë efektive dhe transparente, në mënyrë që të ofrojë një hapësirë të barabartë për të gjithë akterët e përfshirë, dhe t'i ndihmojë qeveritë që të marrin vlerën më të mirë për paratë e taksapaguesve. Në nivel global, prokurimi publik është një nga ato aktivitete që ndërmerr qeveria, dhe që janë më të ndjeshmet ndaj korrupsionit (OECD, 2007).² Në mënyrë të ngjashme, edhe në Kosovë procesi i prokurimit publik shumë shpesh perceptohet të jetë i prekshëm ndaj korrupsionit, dhe integriteti i tij shpesh vihet në pikëpyetje (Knopic, 2004; Riinvest, 2011).³

Në të njëjtën kohë, sfidat në krijimin e një sistemi të shëndoshë të prokurimit publik janë gjithandej, dhe Kosova nuk

bën përjashtim. Ky proces u tregua veçanërisht sfidues për vendet që kanë kaluar ekonomitë me planifikim qendror, në ato me treg të lirë, ku prokurimi publik është një risi. Prokurimi publik në Kosovë është krijuar pas luftës së vitit 1999 me mbështetjen e bashkësisë ndërkombëtare, edhe pse aktualisht ajo ka një pronësi të fortë lokale. Kuadri ligjor është përmirësuar në vazhdimësi dhe tani konsiderohet se është kryesisht në përputhje me direktivat e BE-së, megjithatë nevojiten përmirësime të mëtejshme. Studimet e mëparshme të Riinvest-it tregojnë se dobësia e përgjithshme e sistemit të prokurimit derivon nga zbatimi i ligjit (Riinvest, 2012).⁴ Ky segment kërkon përmirësime të konsiderueshme në mënyrë që të minimizohet keqpërdorimi i parasë së taksapaguesve, si dhe për të rivendosur shtrembërimet në treg.

Megjithatë, përmirësimet në fushën e transparencës vërehen dukshëm. Përveç publikimit të të gjitha kontratave në platformën elektronike 'e-prokurimi', shumica e komunave tanimë publikojnë të gjitha kontratat e nënshkruara edhe në faqet e tyre të internetit. Kjo erdhi si rezultat i presionit të fortë të organizatave të shoqërisë civile për qeverisje të hapur dhe të përgjegjshme, si dhe nga gatishmëria e kryetarëve të komunave për bashkëpunim.

Për këtë qëllim, ky studim synon të hap një diskutim më të informuar mbi prokurimin publik bazuar në informacione objektive. Vlerësimi i rezultatit të x-indeksit varion nga 0 në 1, ku 1 nënkupton se autoriteti kontraktues po kryen aktivitete të prokurimit publik kryesisht në përputhje me praktikën më të mirë (d.m.th. një sjellje të mirë, siç përcaktohet nga institucionet ndërkombëtare). Një vlerësim i ulët i x-indeksit prej 0, nënkupton devijim nga praktikën më të mirë. Autoriteti kontraktues me vlera të ulëta të x-indeksit (në krahasim me institucionet e ngjashme) nuk janë domosdoshmërisht më të korruptuara ose më pak efektive; rezultati i ulët tregon thjesht se ka më shumë hapësirë për praktikën korruptive ose joefektive në procedurat e tyre – por nëse kjo mundësi është shfrytëzuar apo jo nuk mund të dëshmohej nga këto statistika. Në mënyrë që të ketë një paraqitje sa më objektive të rezultateve, komunat janë klasifikuar në tre grupe:

1 KRPP, 2017. Raporti mbi Aktivitetet e Prokurimit Publik në Kosovë për vitin 2016

2 OECD, 2007. Integrity in Public Procurement; good practice from a to z. Organization for Economic Co-Operation and Development. Paris

3 Knopic, J., 2004. Corruption in Kosovo: Perceptions versus Experiences; Potential Investigative Techniques. Seminar on the Law of Nationbuilding. Chicago-Kent College of Law

4 Riinvest, 2012. Improving Transparency and Governance of public funds in Kosovo. Riinvest Institute for Development Research, Prishtina

të mëdha, të mesme dhe komunat e vogla. Klasifikimi i komunave është bazuar në buxhetin dhe numrin e punëtorëve të komunave.

Qëllimi afatgjatë i x-indeksit është që të shërbejë si një mjet edukativ, duke përdorur krahasime ilustruese për të identifikuar dobësitë e autoriteteve kontraktuese, si dhe për të përdorur rezultatet për të edukuar më mirë autoritetet kontraktuese në praktikën më të mira, dhe për të motivuar ata të menaxhojnë më mirë fondet publike. Projekti është krijuar për të ngritur debat mbi praktikën e përshtatshme të prokurimit publik, për autoritetet kontraktuese, publikun dhe mediat.

Ky raport është i organizuar në 5 seksione: seksioni i parë, ofron një përmbledhje ekzekutive të raportit. Seksioni i dytë shpjegon shkurtimisht njësinë krahasuese për prokurim publik (x-indeks). Seksioni 3 paraqet rezultatet e indeksit të përgjithshëm për të gjitha komunat, ndërsa Seksioni 4 paraqet rezultatet nga secili nën-indeks individualisht. Seksioni 5 paraqet një përshkrim të hollësishëm të metodologjisë.

Mesatarisht, qeveria e Kosovës
shpenzon mbi 30% të buxhetit të saj
përmes prokurimit publik për blerjen
e produkteve dhe shërbimeve nga
operatorët ekonomik, duke e bërë atë
një nga caqet më të ndjeshme për
praktikat korruptive (KRPP, 2017)

1

PËRMBLEDHJE

Rezultati mesatar i indeksit të përbërë për të gjitha komunat është 0.70 pikë të indeksit. Nga nëntë nën-indeksat, gjetjet tregojnë se komunat kanë performuar më së miri në nën-indeksin “Prokurimi publik si pjesëmarrës në totalin e blerjeve të komunës (x1)”, me një rezultat mesatar prej 0.95 pikë të indeksit. Ndërkohë, nën-indeksi ku komunat kanë performuar më së dobëti është “Mjetet Pro-konkurrencës (x6)”. Ky nën-indeks vlerëson se në çfarë mase komunat përdorin mjetet konkurruese, kryesisht përmes: ndarjes së kontratës në pjesë dhe vlerësimin e kriterëve të dhënies së kontratës për nga kualiteti (dhe jo nga çmimi më i ulët). Gjetjet tona tregojnë se komunat vetëm në 7% të rasteve kanë ndarë kontratat në pjesë, ndërsa në 99% të rasteve, çmimi më i ulët ishte zgjedhur si kriter për dhënien e kontratës. Dhënia e 99% të kontratave duke përdorur kriterin e çmimit më të ulët dhe jo cilësinë u përmend gjithashtu edhe në dokumentin e Raportit të Progresit të Komisionit Evropian për Kosovën.

Një tjetër nën-indeks në të cilin performanca e komunave ishte më e ulët është “Pjesëmarrja e ofertuesit (x5)” - rezultati mesatar i të cilit për të gjitha komunat është 0.59 pikë të indeksit. Ngjashëm me “Mjetet Pro-konkurrencës (x6)”, ky nën-indeks është krijuar me qëllim të inkurajimit të komunave për të nxitur konkurrencën midis operatorëve ekonomik, dhe si rezultat, rritjen e cilësisë. Për këtë qëllim, ky nën-indeks mat numrin e tenderëve të pranuar për një thirrje të caktuar. Mesatarja e tenderëve të pranuar për një thirrje është 3; ndonëse më shumë se 26% e kontratave të dhëna, kanë pranuar vetëm një ofertë.

Kur bie fjala te konkurrenca, “Afati kohor (x9)” është një tjetër nën-indeks i cili si synim ka që të nxisë konkurrencën duke inkurajuar komunat të mos përdorin procedurat e përshpejtuara kohore. Rezultati mesatar i komunave në këtë nën-indeks është 0.63- një mesatare kjo e cila është nën rezultatin mesatar të x-indeksit prej 0.70 pikë të indeksit.

Në ndërkohë, lidhur me fushën e transparencës dhe konkurrencës, komunat kanë performuar më mirë në nën-indeksin “Kontraktimi konkurrues (x2)” me një rezultat mesatar prej 0.82 pikë indeksit. Ky nën-indeks mat vlerën dhe numrin e kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNpN), në raport me vlerën totale dhe numrin total të kontratave. Gjetjet tregojnë se numri total i kontratave që u dhanë nga komunat përmes PNpN është 10%, ndërsa vlera totale e tyre është 2%. Në përgjithësi, 63% e kontratave janë dhënë përmes procedurës së hapur dhe 27% përmes procedurës së kuotimit të çmimeve.

Sa i përket efikasitetit, komunat performuan shumë mirë në nën-indeksin “Sjellje e qëndrueshme (x3)”, me një mesatare prej 0.86 pikë të indeksit. Përgjatë një sistemi përlllogaritës, ky nën-indeks penalizon komunat që bëjnë anulimin ose përmisimin e kontratave, dhe e kundërta. Mesatarisht, 1 nga 10 njoftimet e kontratës janë përmirësuar, ndërsa 13% u anuluan.

Njoftimet për Dhënie të Kontratës, të publikuara në platformën elektronike ‘e-prokurimi’, të Komisionit Rregullator të Prokurimit Publik të Kosovës (KRPP) japin informacion

të kufizuar në lidhje me kompanitë fituese, duke e bërë të vështirë identifikimin e kompanisë dhe pronarit. Kjo çështje, është e ndërlidhur me Agjencinë Kosovare të Regjistrimit të Biznesit (ARBK), pasi është e vështirë të gjurmohen këta operator ekonomik të regjistruar në ARBK, për shkak të ngjashmërisë së emrave të kompanisë që ata posedojnë. Ueb-faqja e internetit e “Organit Shqyrtues të Prokurimit (OSHP)” gjithashtu nuk përditësohet rregullisht.

Disa nga rekomandimet kryesore të hulumtimit tonë janë:

- Komunitat duhet të marrin parasysh kualitetin përpara çmimit si kriter për dhënie të kontratave, ashtu siç edhe sugjerohet nga Direktiva e BE-së për prokurimin publik. Nëse është e nevojshme, KRPP dhe organizatat ndërkombëtare duhet të ofrojnë mbështetje për komunitat në hartimin e specifikave teknike të duhura, të cilat kërkohen kur përdoren kriteret e bazuara në cilësi.
- Komunitat duhet të vazhdojnë të publikojnë kontratat e dhëna. Ndërtimi i kapaciteteve nga KRPP, OJQ-të si dhe organizatat e tjera ndërkombëtare duhet të përqendrohen në komunitat e vogla për të publikuar kontratat dhe për të përditësuar faqet e tyre të internetit.
- Organizatat e shoqërisë civile duhet të vazhdojnë të bëjnë presion ndaj KRPP-së për të siguruar të dhëna të lexueshme nga kompjuterët më shumë se sa të dhënat e publikuara në dokumente PDF.
- KRPP-ja duhet të ketë parasysh futjen e numrit fiskal të operatorëve ekonomikë në njoftimet e kontratave dhe njoftimeve për dhënie të kontratës. Në këtë mënyrë, përmes numrit fiskal do të lehtësohet procesi i identifikimit të operatorit ekonomik në ARBK.
- Përkrahje më e madhe nga organizatat ndërkombëtare duhet ti ofrohet institucionit qendror të prokurimit (KRPP-së), në mënyrë që të ju mundësohet atyre të ju ofrojnë përkrahje autoriteteve kontraktuese në nivel lokal.
- Të vazhdohet mbështetja për ngritjen e kapaciteteve dhe zhvillimin e OSHP-së, veçanërisht në lidhje me vendimet mbi masat e përkohshme. Po ashtu, KRPP-së duhet ti ofrohet mbështetje shtesë, në mënyrë që infrastruktura e prokurimit elektronik të jetë më efikase dhe më miqësore.
- Duhet të ketë një shkallë më të lartë të integritetit të procesit të prokurimit, në procesin e përgjithshëm të menaxhimit të shpenzimeve publike.
- Organizatat e shoqërisë civile dhe mediat duhet të jenë më aktive në monitorimin dhe sinjalizimin e keqpërdorimeve në procesin e prokurimit publik, si dhe të dalin me rekomandime për përmirësimin e sistemit.
- Kuvendi duhet të jetë më aktiv në mbajtjen e organeve qendrore të prokurimit si dhe të qeverisë përgjegjëse për zbatimin e ligjit. Po ashtu, kuvendi duhet të angazhojë palë të tjera të interesit në seancat parlamentare në ndryshimet e ardhshme legjislatve.

FIGURA 1. REZULTATET FINALE

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

Partesh	0.72	Ferizaj	0.68
Deçan	0.71	Klinë	0.67
Podujevë	0.71	Mitrovicë e Veriut	0.65
Fushë Kosovë	0.71	Zubin Potok	0.64
Pejë	0.70	Shtime	0.63
Klokot	0.69	Junik	0.62
Mitrovicë	0.69	Skenderaj	0.62
Prishtinë	0.69	Zveçan	0.62
Kamenicë	0.69	Gjilan	0.60
Obiliq	0.68	Leposaviq	0.59

2

ÇKA ËSHTË NJËSIA MATËSE E PROKURIMIT PUBLIK NË KOSOVË?

x-indeksi është njësi matëse e prokurimit publik, e cila është e ndërtuar mbi një model statistikor, bazuar në të dhëna sasiore të mbledhura nga platformat kryesore të prokurimit të Kosovës “e-prokurimi”. X-indeksi përdor të dhëna reale të qasshme për të matur shkallën e efikasitetit dhe konkurrencës të çdo autoriteti kontraktues (në këtë rast çdo komune) në prokurim publik, brenda një periudhë dymbëdhjetë mujore (janar-dhjetor 2018). Bazuar në një metodologji sasiore kërkimore, gjetjet lënë pak ose aspak hapësirë për interpretime subjektive. Pjesa më e madhe e të dhënave (90%), janë të qasshme dhe të grumbulluara në internet, përmes platformës së Komisionit Rregullativ të Prokurimit Publik (KRPP), të quajtur “e-prokurimi”. Burime të tjera të të dhënave përfshijnë OSHP (marrja e vendimeve bazuar në mbikëqyrjen e ligjshmërisë së praktikave të prokurimit të autoriteteve kontraktuese); ARBK (Emri i operatorit ekonomik); dhe Ligji për Buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2018. Projekti mbështetet kryesisht në metodologjinë e ngjashme, të zhvilluar në nivel ndërkombëtar dhe të përshtatur për kontekstin e Kosovës.

Qëllimi i përgjithshëm i “Njësisë matëse për prokurim publik- x-indeks”, është promovimi i qeverisjes të mirë dhe llogaridhënies sa i përket procesit të prokurimit në nivel komunal, me qëllim të luftimit të korrupsionit, duke nxjerrë në pah autoritetet kontraktuese shembullore dhe ato kontraverze, përmes një metodologjie kërkimore të bazuar në të dhëna faktike të prokurimit. Një rezultat i ulët në nën-indeksin e ‘x-indeksit’, nënkupton një devijim nga praktikatat më të mira të prokurimit. Komunitet me rezultate të ulëta vlerësimi nuk janë domosdoshmërisht të korruptuara, më pak efikase ose më pak të përgjegjshme. Megjithatë, një rezultat i ulët i ‘x-indeksit’ ngreh flamuj të kuq dhe lë më shumë hapësirë për shqetësim në lidhje me aktivitetin e prokurimit të komunave dhe procedurat e kryera, si në afëra të mundshme korruptive, ose ato të jo-efikasitetit. Po ashtu, rezultatet e ‘x-indeksit’, nuk synojnë dhe nuk mund të dëshmojnë afëra korruptive. Për shembull, një “Procedurë e Negociuar pa Publikim (PNpN)”, përdorimi i “Afatit kohor të përsheptuar” ose “Anulimi i Procedurës”, janë procedura të cilat janë pjesë e legjislacionit të Sistemit Kosovar të Prokurimit, dhe rekomandohet të përdoren në raste të caktuara. Megjithatë, një përdorim i shpeshtë i tyre, rezulton në një qeverisje më pak transparente, efikase dhe llogaridhënëse.

3

REZULTATET E X-INDEKSIT

Nga rezultatet të cilat janë prezantuar në Figurën 2, nga komunat e mëdha vërejmë se Gjakova është e renditur si komuna me performancën më të mirë, me rezultat prej 0.75 pikë të indeksit, e ndjekur nga Prizreni (0.74 pikë të indeksit), Podujeva (0.71 pikë të indeksit), dhe Peja (0.70 pikë të indeksit). Komuna me rezultatin më të ulët në këtë kategori komunash është Gjilani me 0.60 pikë indeksi. Ndërkohë, komuna e Dragashit prin listën në kategorinë e komunave të mesme, me një rezultat prej 0.80 pikë të indeksit. Komuna e Malishevës (0.77 pikë të indeksit), Istogut (0.77 pikë të indeksit), Vushtrisë (0.76 pikë të indeksit) dhe Rahovecit (0.76 pikë të indeksit) kanë performuar shumë mirë në këtë nën-indeks. Komunat në fund të kësaj kategorije janë Skenderaj (0.62 pikë të indeksit) dhe Klina (0.67 pikë të indeksit). Në kategorinë e tretë të komunave, apo komunat e vogla, prin Hani i Elezit (0.76 pikë të indeksit), i ndjekur nga Graçanica me një rezultat prej 0.75 pikë indeksi. Në anën tjetër, në këtë kategori komuna e Leposaviqit ka rezultatin më të ulët (0.59 pikë të indeksit).

Rezultati mesatar i indeksit të përbërë për të gjitha komunat është 0.70 pikë indeksi. Pjesa më e madhe e komunave (23 komuna, ose 61%) kanë rezultat më të lartë se mesatarja. Sidoqoftë, një numër mjaft i madh i pjesës së mbetur të komunave (15 komuna, ose 39%), kanë rezultat më të ulët se mesatarja. Rezultatet e indeksit shtrihen nga 0.59 deri në 0.80 pikë të indeksit.

Nëse shikojmë rezultatin mesatar për të tri kategoritë e komunave, vërejmë se komunat e mesme kanë performuar më

së miri me një mesatare të rezultatit të indeksit prej 0.73 pikë indeksi. Në ndërkohë, komunat e mëdha kanë performuar me një mesatare të x-indeksit prej 0.69 pikë indeksi, të ndjekura nga komunat e vogla (0.68 pikë të indeksit), duke bërë kështu që të dy këto kategori komunash të kenë performancë më të ulët se rezultati mesatar i indeksit të përbërë për të gjitha komunat (0.70).

Nga nëntë nën-indekse, në 4 (ose 44%) prej tyre komunat bashkërisht kanë performancë më të ulët sesa mesatarja e indeksit të përgjithshëm. Kjo përfshin nën-indeksat vijuese: Pjesëmarrja e ofertuesit (x5), Mjetet Pro-Konkurrencës (x6), Shkeljet Ligjore (x7), dhe Afati Kohor (x9). Rezultatet nga këto nën-indekse shtrihen prej 0.27 pikë të indeksit (Mjetet Pro-konkurrese) deri në 0.65 pikë të indeksit (Shkeljet ligjore). Komunat shfaqën rezultat më të lartë se mesatarja në nën-indeksat: Prokurimi Publik si Pjesëmarrës në Totalin e Blerjeve të Komunës (x1), Kontraktimi Konkurrues (x2), Sjellja e Qëndrueshme (x3), Koncentrimi i fituesit (x4) dhe Procesi i planifikimit të prokurimit (x8). Rezultatet prej këtyre nën-indekseve shtrihen nga 0.74 pikë të indeksit (Procesi i planifikimit të prokurimit) deri në 0.95 pikë të indeksit (Prokurimi Publik si Pjesëmarrës në Totalin e Blerjeve të Komunës).

Rezultatet për të tri kategoritë e komunave janë paraqitur në figurat në vazhdim.

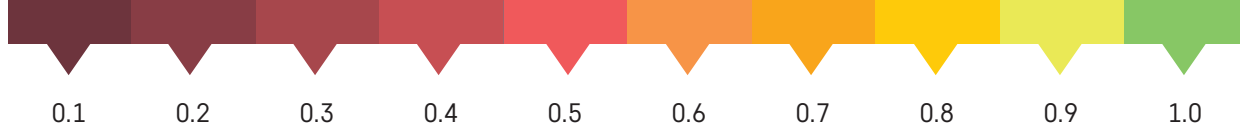

FIGURA 2. REZULTATET E PËRGJITHSHME TË X-INDEKSIT PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

KOMUNAT E MËDHA

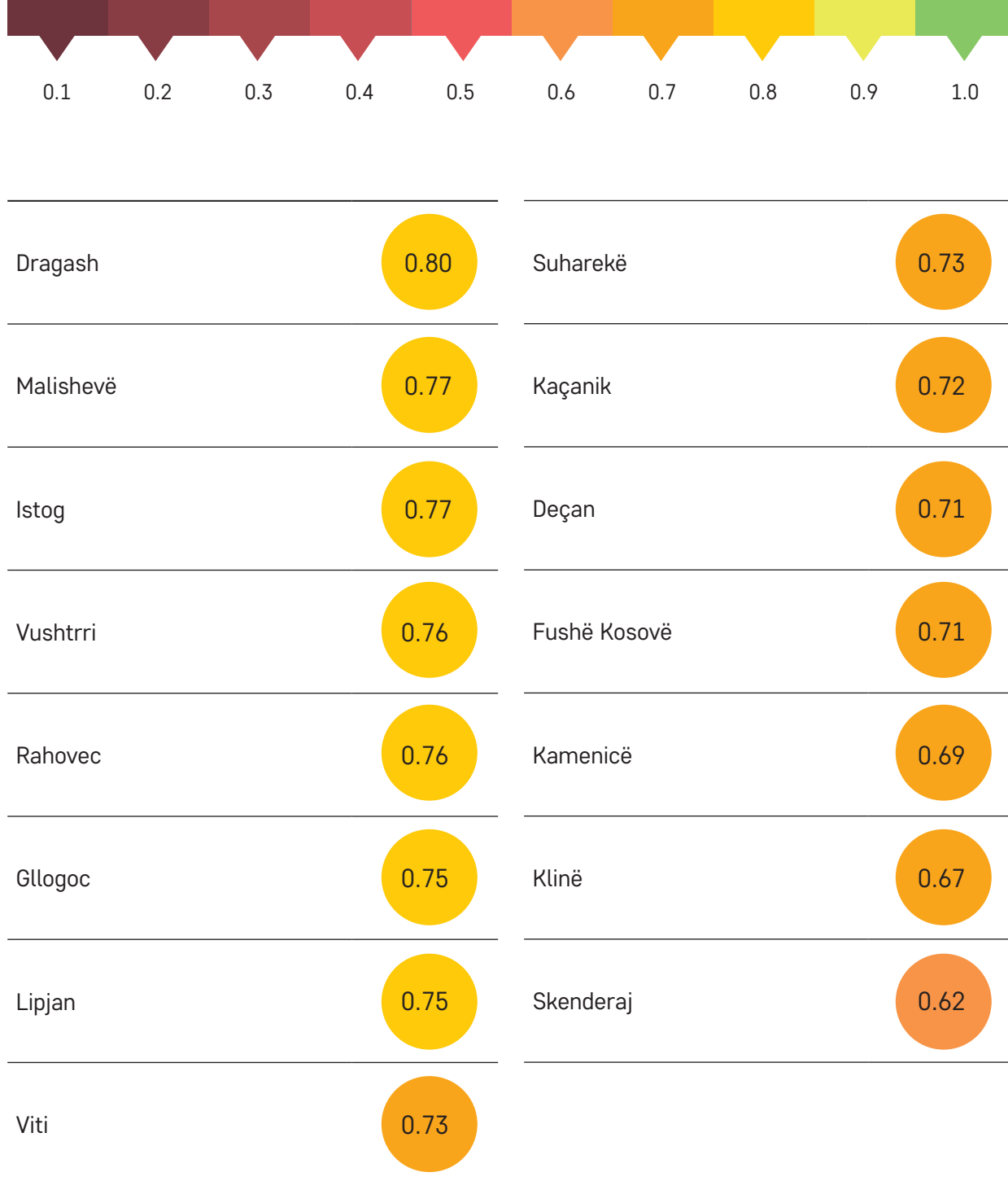

FIGURA 3. REZULTATET E PËRGJITHSHME TË X-INDEKSIT PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

KOMUNAT E MESME

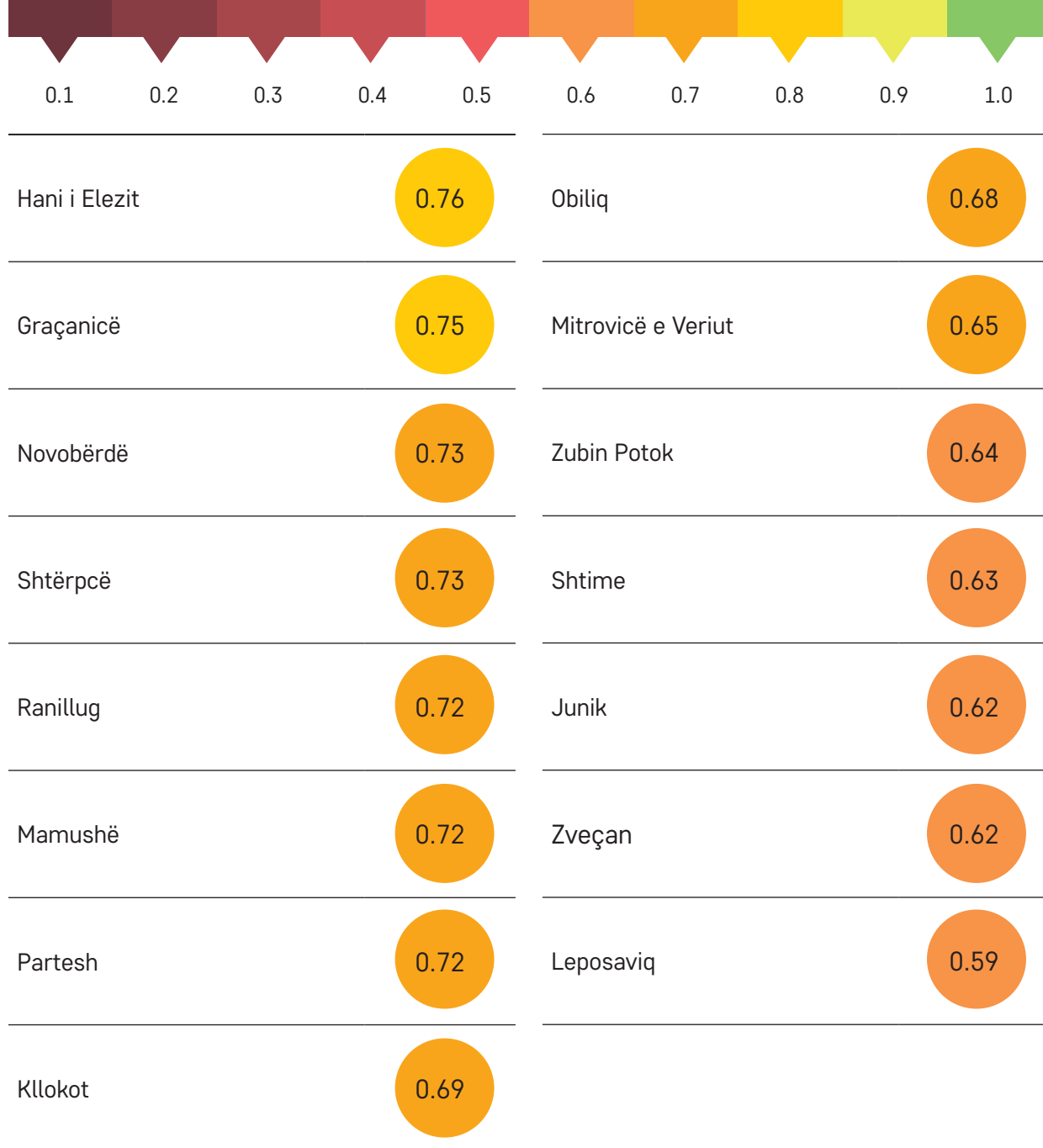

FIGURA 4. REZULTATET E PËRGJITHSHME TË X-INDEKSIT PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

KOMUNAT E VOGLA

SI KALKULOHEK X-INDEKSI?

NËNTË INDIKATORËT TË SHPJEGUAR MË POSHTË, KOMBINOHEN PËR TË PRODHUAR NJË VLERË TË VETME TË X-INDEKSIT, DUKE PËRDORUR NJË MESATARE TË PONDERUAR:

$$x_{index} = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5 + x_6 + x_7 + x_8 + x_9}{9}$$

Ku X është vlera finale e x-indeksit, dhe x1 deri x9 janë vlerat e indikatorëve individual të numëruar sipas listës së mëposhtme (pason llogaritja e detajuar e indikatorëve). Secili prej indikatorëve është i shkallëzuar në mes 0 dhe 100 dhe kështu ata kanë peshë të barabartë.

4

REZULTATET NGA
NËN-INDEKSET

NËN-INDEKSI 1: PROKURIMI PUBLIK SI PJESËMARRRËS NË TOTALIN E BLERJEVE TË KOMUNËS (X1)

Prokurimi publik si pjesëmarrës në totalin e blerjeve të komunës (x1), krahason vlerën e kontratave të publikuara në platformën “e-prokurimi”, në raport me vëllimin total të kostove operative të kontrollueshme të komunës. Në këtë model, kostot operative të kontrollueshme të cilat janë përfshirë janë: mallrat dhe shërbimet dhe shpenzimet kapitale. Pagat dhe mëditjet, subvencionet dhe transferet dhe shërbimet janë përjashtuar, pasi ato janë shpenzime që nuk menaxhohen nga komunat. Formula për llogaritjen e “prokurimit publik si pjesë e blerjeve totale” është si më poshtë:

$$x1 = \sqrt{\frac{\text{vlera e kontratave të prokurimit publik}}{\text{vlera e kostove operative të kontrollueshme}}}$$

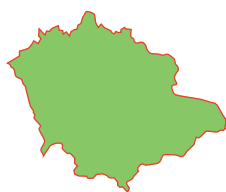
Kostot operacionale të kontrollueshme, janë të përkufizuara si shuma e kostove të caktuara të cilat varen nga menaxhmenti i autoritetit kontraktues, në këtë rast nga menaxhmenti i komunave. Në rastet kur një pjesë e madhe e shpenzimeve del përtej sistemit të prokurimit publik, nënkupton një ambient më pak transparent për autoritetin kontraktues, dhe më shumë hapsirë për vendime arbitrare. Prandaj, qëllimi i këtij treguesi është që të inkurajojë komunat të përdorin procedura më transparente të prokurimit publik si platformën “e-prokurimi”, dhe si rrjedhojë të krijojnë një proces më transparent.

Prokurimi publik si pjesëmarrës në totalin e blerjeve të komunës (x1), është nën-indeksi në të cilin të gjitha komunat kanë performuar më së miri, me një rezultat mesatar prej

0.95 pikë indeksi. Nëse shikojmë rezultatin mesatar për të tri kategoritë e komunave, vërejmë se komunat e mesme kanë performuar më së miri me një mesatare të rezulttit prej 0.97 pikë të indeksit; të ndjekura nga komunat e vogla me një mesatare të rezulttit prej 0.96 pikë të indeksit. Ndërkaq, komunat e mëdha kanë performuar me një mesatare të rezulttit prej 0.90 pikë të indeksit.

Figura 5, paraqet performancën e komunave të mëdha në këtë nën-indikator. Komunat si ajo e Ferizajt, Gjakovës, Mitrovicës dhe Podujevës (të renditura sipas alfabetit) udhëheqin në këtë kategori me rezultat maksimal 1. Ndërkohë, Prizreni radhitet si komuna me rezultatin më të ulët në këtë kategori, me 0.69 pikë të indeksit.

KOMUNAT E MËDHA

FERIZAJ
1.00

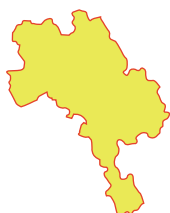
GJAKOVË
1.00

MITROVICË
1.00

PODUJEVË
1.00

GJILAN
0.93

PRISHTINË
0.84

PEJË
0.72

PRIZREN
0.69

FIGURA 5. PROKURIMI PUBLIK SI PJESËMARRËS NË TOTALIN E BLERJEVE TË KOMUNËS (X1) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit, nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Është legjitime që kostot operative të kontrollueshme të tejkalojnë vlerën totale të kostove të publikuara në platformën 'e-prokurimi'. Megjithatë, sa më e lartë shuma e kostove operative të kontrollueshme dhe sa më e ulët ajo e shpenzimeve të publikuara në platformën 'e-prokurimi', aq më e ulët transparenca.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

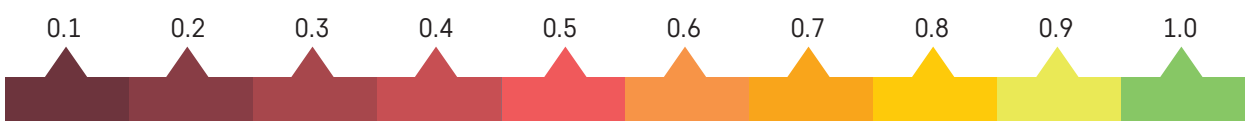
KOMUNAT E MESME

Ndërkohë, siç shihet në Figurën 6, mbi 65% e komunave të mesme (nga Deçani deri në Viti) kanë shfaqur performancë të shkëlqyer, me rezultat maksimal prej 1 pikë indeksi. Ndërsa komuna me performancën më të ulët në këtë kategori komunash, është ajo e Skenderajt, me një rezultat prej 0.81 pikë të indeksit.

Deçan	1.00	Suharekë	1.00
Dragash	1.00	Viti	1.00
Gllgovc	1.00	Istog	0.99
Kamenicë	1.00	Kaçanik	0.97
Klinë	1.00	Vushtrri	0.97
Lipjan	1.00	Fushë Kosovë	0.87
Malishevë	1.00	Skenderaj	0.81
Rahovec	1.00		

FIGURA 6. PROKURIMI PUBLIK SI PJESËMARRËS NË TOTALIN E BLERJEVE TË KOMUNËS (X1) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINJAL I AUTORIT

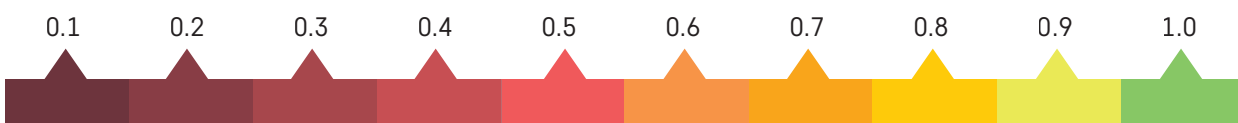
KOMUNAT E VOGLA

Ngjashëm me komunat e mesme, edhe komunat e vogla kanë shfaqur performancë të shkëlqyer në këtë nën-indeks. Siç shihet në figurën 7, 73% e komunave në kategorinë e komunave të vogla kanë arritur rezultatin maksimal prej 1 pikë indeksi (Nga Hani i Elezit deri në Zveçan). Ndërkohë, komuna me rezultatin më të ulët në këtë kategori është komuna e Leposaviqit me një rezultat prej 0.54 pikë të indeksit.

Hani i Elezit	1.00	Shtime	1.00
Junik	1.00	Zubin Potok	1.00
Mamushë	1.00	Zveçan	1.00
Mitrovicë e Veriut	1.00	Graçanicë	0.95
Obiliq	1.00	Klllokot	0.94
Partesh	1.00	Novobërdë	0.92
Ranillug	1.00	Leposaviq	0.54
Shtërpçë	1.00		

FIGURA 7. PROKURIMI PUBLIK SI PJESËMARRËS NË TOTALIN E BLERJEVE TË KOMUNËS (X1) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINJAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 2: KONTRAKTIMI KONKURRUES(X2)

Kontraktimi konkurrues (x2), mat vlerën dhe numrin e kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNnP), në raport me vlerën totale dhe numrin total të kontratave. Në mënyrë që të bëhet matja e vlerës dhe numrit të kontratave të dhëna, peshë e barabartë i është dhënë të dyjave (sic vërehet edhe në formulë). Vlera e ulët e këtij indikatori tregon se komuna gjatë blerjeve përmes prokurimit publik e shfrytëzon në masë të konsiderueshme procedurën e negociuar pa publikim të njoftimit për kontratë dhe anasjelltas. Formula për llogaritjen e indikatorit të "Kontraktimit Konkurrues", është si më poshtë:

$$x2 = \left\{ \left[\left(1 - \frac{\text{vlera e kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNnP)}}{\text{vlera totale e kontratave}} \right) + \left(1 - \frac{\text{numri i kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNnP)}}{\text{numri total i kontratave}} \right) \right] / 2 \right\}^4$$

Kontraktimi konkurrues (x2) është një nën-indeks i krijuar me qëllim të nxitjes së konkurrencës dhe transparencës midis komunave në prokurim publik. Ky nën-indeks mat vlerën dhe numrin e kontratave të tenderuara përmes Procedurave të Negociuara pa Publikim (PNnP), në raport me vlerën totale dhe numrin total të kontratave. Edhe pse Ligji i Kosovës për Prokurimin Publik rekomandon përdorimin e kësaj procedure në raste të veçanta, përdorimi më i shpeshtë i kësaj procedure nuk konsiderohet si praktikë e mirë sa i përket transparencës dhe konkurrencës, pasi që u mundëson komunave që të ftojnë vetëm një ose një numër të limituar të operatorëve ekonomik për të ofertuar për një thirrje apo tender të caktuar, duke dëmtuar kështu të dyja: si transparencën ashtu edhe konkurrencën. Prandaj, qëllimi i këtij nën-indeksi është që të parandalojë komunat nga negociimi i drejtpërdrejtë me një apo me disa operatorë ekonomikë pa shpallje publike për tender, në mënyrë që t'i mbrojë ata që të jenë pre e korrupsionit, dhe potencialisht nga mos marrja e vlerës për paratë si pasojë e konkurrencës së kufizuar. Në përgjithësi, komunat në këtë nën-indeks kanë performuar shumë mirë me një rezultat mesatar prej 0.82 pikë të indeksit. Komunat e vogla kanë përdorur më pak procedurën e negociuar pa publikim, me një rezultat mesatar prej 0.87; të

ndjekura nga komunat e mesme me një mesatare prej 0.82 pikë të indeksit. Ndërkohë, këtë procedurë, më së shumti e kanë përdorur komunat e mëdha me një rezultat mesatar prej 0.73 pikë të indeksit. Figura 8, paraqet rezultatet për komunat e mëdha në këtë nën-indeks. Komuna e Mitrovicës është renditur e para në këtë kategori, me rezultatin më të lartë prej 0.93 pikë të indeksit; e ndjekur nga komuna e Prizrenit (0.92 pikë të indeksit). Të gjeturat tregojnë se nga 33 kontrata, komuna e Mitrovicës ka pranuar vetëm 1 kontratë me procedurë të negocimit pa publikim; dhe në vlerë 1% të kontratave. Rezultate të ngjashme kanë renditur komunën e Prizrenit si të dytën në këtë kategori komunash. Nga 159 kontrata të pranuar, komuna e Prizrenit ka përdorur këtë procedurë vetëm 5 herë (ose 3% të rasteve), ndërsa në vlerë, 1% të kontratave. Ndërkohë, në këtë kategori komunash, komuna e Pejës dhe ajo e Gjilanit renditen si komunat me rezultatin më të ulët prej 0.56 dhe 0.57 pikë të indeksit. Për shembull, komuna e Pejës nga 87 kontrata të pranuar, 20 (ose 23%) prej tyre i ka pranuar përmes procedurës së negocimit pa publikim; dhe në vlerë 4% të kontratave. Ngjashëm ka vepruar edhe komuna e Gjilanit, duke pranuar 20% të kontratave përmes PNnP; dhe në vlerë, 6% të kontratave.

KOMUNAT E MËDHA

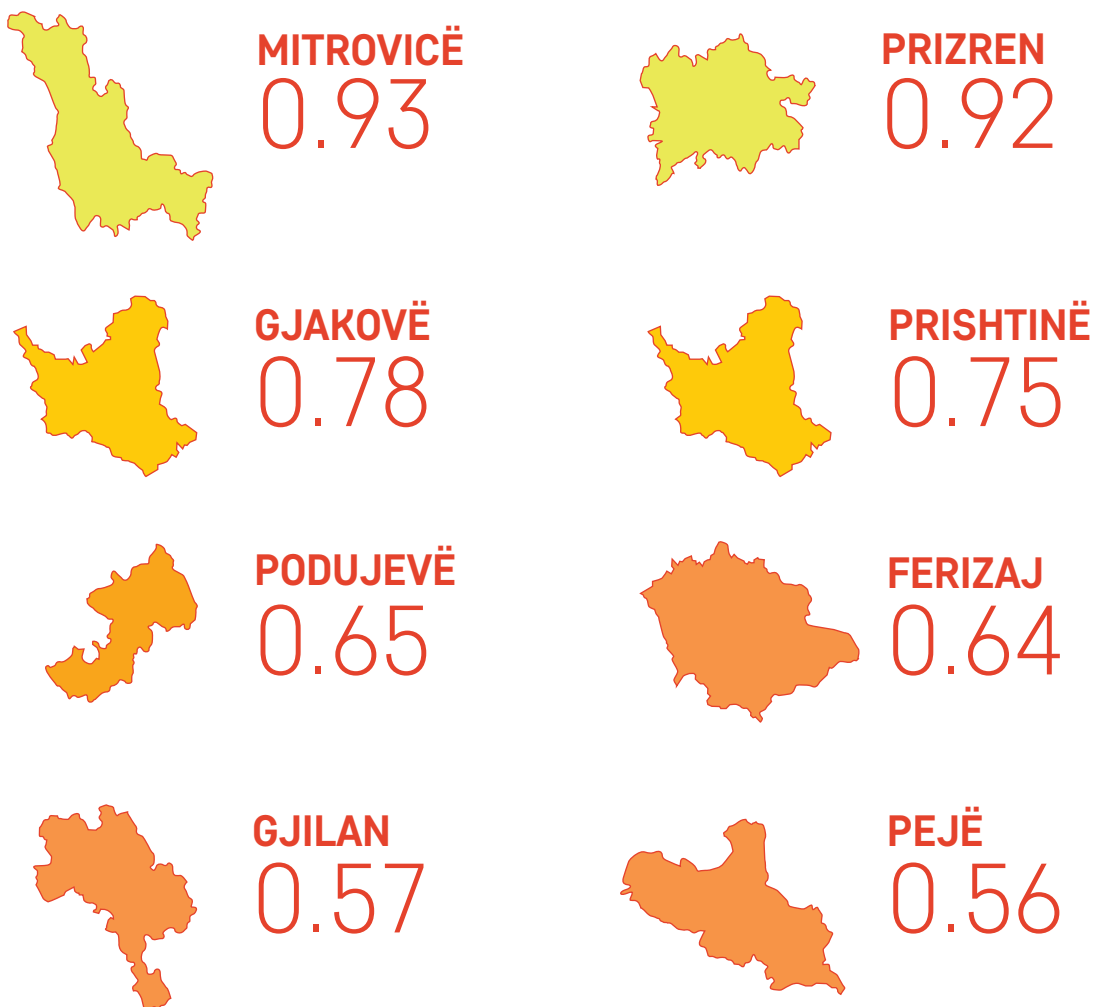

FIGURA 8. KONTRAKTIMI KONKURRUES (X2) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Sipas Ligjit të Prokurimit Publik, Procedura e Negociuar pa Publikim është njëra ndër gjashtë procedurat që duhet të përdoren gjatë aktiviteteve të prokurimit publik. Neni 35 i këtij Ligji, thotë se kjo procedurë rekomandohet të përdoret nga autoritetet kontraktuese në rastet kur për arsye specifike një kontratë duhet ti jepet një operatori ekonomik. Megjithatë, përdorimi i shpeshtë i kësaj procedure, zvogëlon transparencën, dobëson konkurrencën, dhe ngrit flamuj të kuq për afera të mundshme korruptive.

0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 0.6 0.7 0.8 0.9 1.0

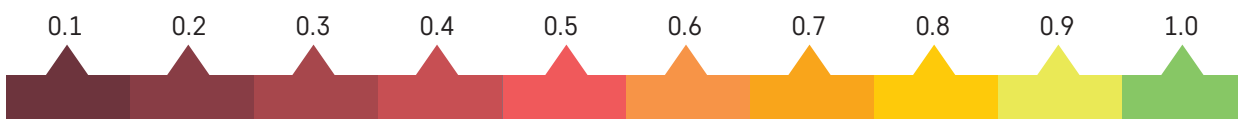
KOMUNAT E MESME

Siç shihet në Figurën 8, nga kategoria e komunave të mesme, komuna e Lipjanit dhe e Rahovecit nuk e kanë përdorur procedurën e negociuar pa publikim në asnjë rast, prandaj dhe janë vlerësuar me notën maksimale, në vlerë prej 1 pike të indeksit. Gjithashtu, vlerësim i lartë (prej 0.98 pikë indeksi) iu bë edhe komunës së Malishevës, e cila ka përdorur procedurën e negociuar pa publikim në vetëm një rast, vlera e të cilës nuk ka shumë peshë për t'u llogaritur. Komunitat me performancën më të dobët në këtë nën-indeks janë Klina (0.57 pikë të indeksit) dhe Suhareka (0.58). Komuna e Klinës ka përdorur procedurën PNpN në 20% të rasteve (ose në 21 kontrata nga gjithsej 107); ndërkohë komuna e Suharekës në 16% të rasteve (ose në 20 kontrata nga gjithsej 124).

Lipjan	1.00	Dragash	0.84
Rahovec	1.00	Skenderaj	0.75
Malishevë	0.98	Deçan	0.72
Fushë Kosovë	0.92	Glllogoc	0.71
Kaçanik	0.91	Viti	0.63
Istog	0.90	Suharekë	0.59
Vushtrri	0.89	Klinë	0.57
Kamenicë	0.84		

FIGURA 9. KONTRAKTIMI KONKURRUES (X2) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

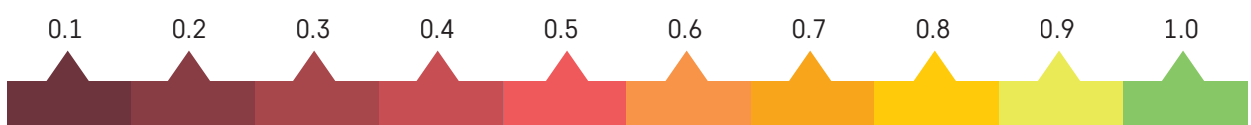
KOMUNAT E VOGLA

Sa i përket rezultateve, komunat e vogla kanë performuar më së miri në këtë nën-indeks, me një rezultat mesatar prej 0.87 pikë të indeksit. Siç shihet në Figurën 9, komunat nga Hani i Elezit deri tek Zubin Potok (të renditura sipas alfabetit), janë vlerësuar me notën maksimale, në vlerë prej 1 pikë indeksi, duke nënkuptuar se këto komuna nuk kanë përdorur procedurën e negociuar pa publikim në asnjë rast. Gjithashtu, vlerësim i lartë prej 0.98 pikë indeksi, iu bë edhe komunës së Mitrovicës Veriore, e cila ka përdorur procedurën e negociuar pa publikim në vetëm 3% të rasteve (në 2 kontrata nga gjithsej 69). Komuna me performancën më të dobët në këtë kategori është komuna e Shtimes, me vlerë mesatare prej 0.47 pikë të indeksit, e cila gjithashtu ka numrin më të madh të kontratave të dhëna përmes procedurës së negociuar pa publikim prej 25%; dhe në vlerë prej 8%.

Hani i Elezit	1.00	Zveçan	0.83
Klllokot	1.00	Mamushë	0.82
Leposaviq	1.00	Novobërdë	0.81
Partesh	1.00	Obiliq	0.77
Shtërpçë	1.00	Junik	0.77
Zubin Potok	1.00	Graçanicë	0.73
Mitrovicë e Veriut	0.94	Shtime	0.47
Ranillug	0.87		

FIGURA 10. KONTRAKTIMI KONKURRUES (X2) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 3: SJELLJE E QËNDRUESHME (X3)

Sjellje e qëndrueshme (x3), ky indikator llogaritet në bazë të të gjitha njoftimeve të kontratave të lëshuara nga autoriteti përkatës kontraktues të marra nga 'e-prokurimi', ku një rezultat i jepet secilës kontratë. Për shembull, një rezultat prej 1 i jepet një kontratë pa asnjë korrigjim, përdherisa një rezultat minimal 0, i jepet kontratave të anuluar ose atyre me katër përmirësime ose më shumë.

Vlera e indikatorit llogaritet si rezultat mesatar i autoritetit kontraktues për të gjitha kontratat e tij të publikuara, siç përshkruhet me formulën e mëposhtme:

$$x3 = \frac{\sum \text{rezultati i kontratës}}{\text{numrin e kontratave}}$$

Qëllimi i këtij indikator është që të përmirësojë efikasitetin e zyrtarëve komunal të prokurimit gjatë përgatitjes së thirrjeve publike për tenderë. Ndryshimet apo anulimet e thirrjeve u shkaktojnë humbje të kohës komunës, si dhe operatorëve ekonomikë. Po ashtu, ndryshimet apo anulimet e shpeshta të tenderëve publikë zvogëlojnë autoritetin e komunës, dhe de-motivojnë ofertuesit ekonomikë për aplikim në thirrjen e ardhshme. Për të adresuar këtë çështje, ky nën-indeks ndëshkon komunat që shpesh anulojnë ose ndryshojnë thirrjet dhe i shpërblen ato që e bëjnë të kundërtën; përmes një vlerësimi pikësh, sistemi i të cilës është i shpjeguar në metodologji.

Gjetjet tregojnë se komunat e vogla kanë performuar më së miri në këtë nën-indeks me një mesatare prej 0.89 pikë të indeksit. Kjo, për faktit se komunat e vogla kanë një numër

më të vogël të aktiviteteve të prokurimit (d.m.th. numrit të kontratave). Në anën tjetër, komunat e mesme kanë performuar me një mesatare prej 0.86 pikë të indeksit, ndërsa komunat e mëdha me 0.83 pikë të indeksit.

Figura 11, paraqet rezultatet për komunat e mëdha. Komuna e Pejës dhe Podujevës udhëheqin këtë kategori si komunat më efikase me një rezultat prej 0.90 pikë indeksi, të ndjekura nga komuna e Prizrenit dhe Mitrovicës (0.89 pikë indeksi). Në anën tjetër, komuna më jo-efikase në këtë nën-indikator dhe kategori është komuna e Gjilanit me një rezultat prej 0.65 pikë të indeksit.

KOMUNAT E MËDHA

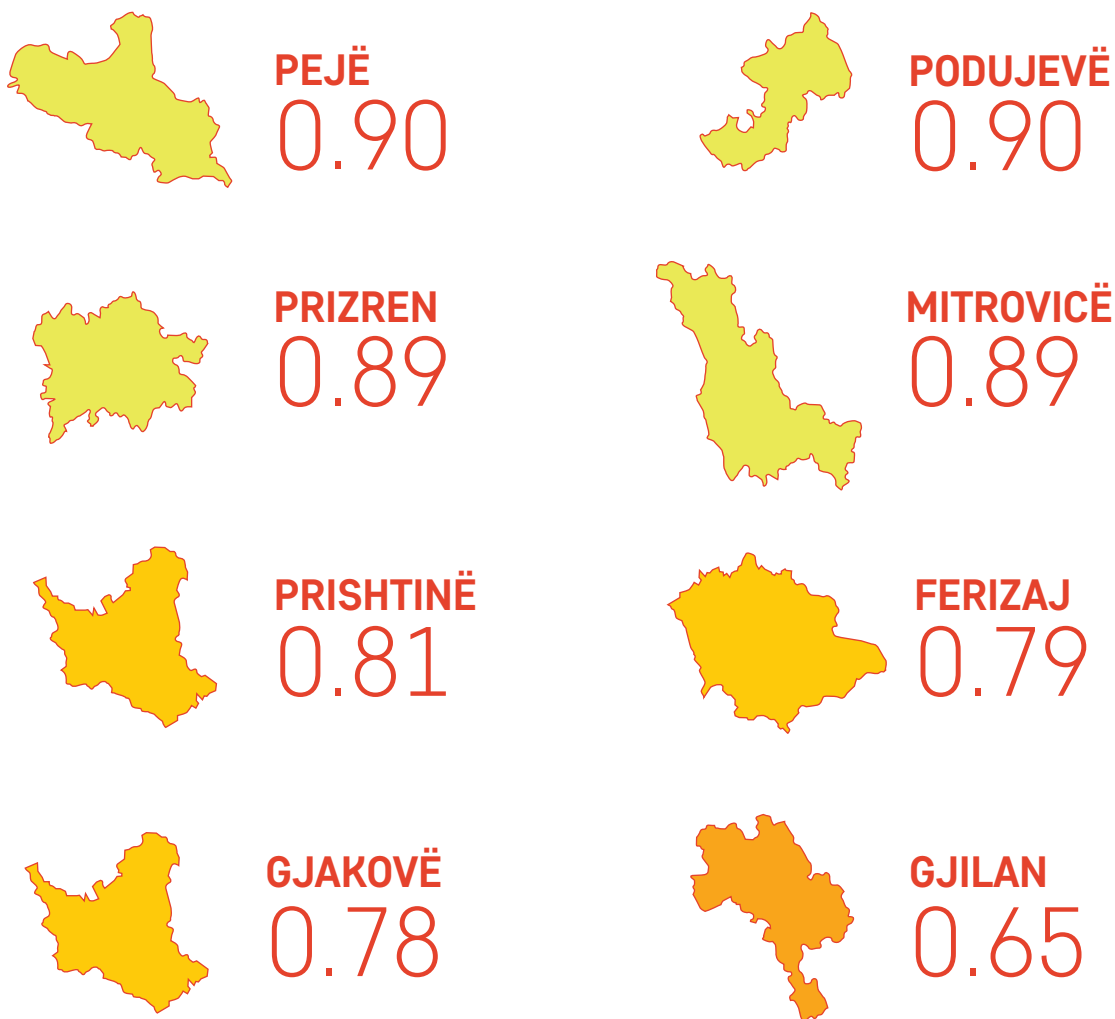

FIGURA 11. SJELLJA E QËNDRUESHME (X3) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Anulimet dhe korrigjimet janë procedura të domosdoshme në shumë raste. Megjithatë, një përdorim i shpeshtë i tyre mund të rezultojë në ulje të efikasitetit.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

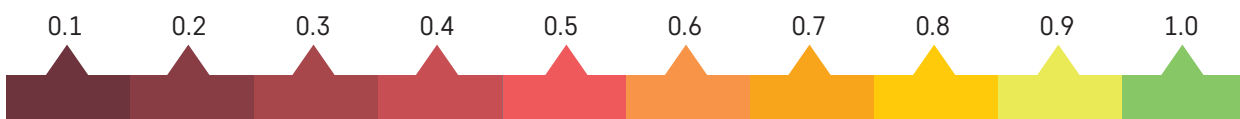
KOMUNAT E MESME

Figura 12, paraqet rezultatet për komunat e mesme. Komunat si ajo e Vitisë (0.94 pikë të indeksit), Deçanit (0.92 pikë të indeksit), Kamenicës (0.92 pikë të indeksit), dhe Malishevës (0.90 pikë të indeksit), kanë rezultat më të lartë se 0.90 pikë të indeksit, andaj radhiten si komunat më efikase në këtë kategori komunash. Ndërkohë, komunat si ajo e Klinës (0.78 pikë të indeksit), Skenderaj (0.79 pikë të indeksit) dhe Vushtrri (0.79 pikë të indeksit) renditen si më jo-efikaset.

Viti	0.94	Dragash	0.86
Deçan	0.92	Suharekë	0.84
Kamenicë	0.92	Lipjan	0.83
Malishevë	0.90	Istog	0.83
Fushë Kosovë	0.89	Vushtrri	0.79
Rahovec	0.88	Skenderaj	0.79
Gllgovc	0.86	Klinë	0.78
Kaçanik	0.86		

FIGURA 12. SJELLJA E QËNDRUESHME (X3) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

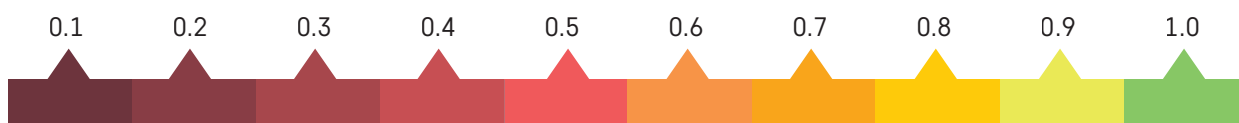
KOMUNAT E VOGLA

Siç paraqitet në Figurën 13, komuna e Leposaviqit (0.99 pikë të indeksit), Kllkotit (0.98 pikë të indeksit) dhe Shtërpçës (0.97 pikë të indeksit), janë komunat më efikase në kategorinë e komunave të vogla. Rezultati i lartë, prej 0.99 pikë të indeksit, i komunës së Leposaviqit në këtë nën-indeks vjen nga fakti se nga 18 njoftime për kontratë, Leposaviqi ka pasur 0 anulime dhe vetëm një ndryshim. Në ndërkohë, komuna më jo-efikase në këtë kategori është Juniku me rezultat prej 0.76 pikë të indeksit.

	0.99	Obiliq	0.87
Kllkot	0.98	Partesh	0.84
Shtërpçë	0.97	Ranillug	0.84
Mitrovicë e Veriut	0.96	Shtime	0.82
Zveçan	0.95	Hani i Elezit	0.81
Zubin Potok	0.92	Mamushë	0.81
Graçanicë	0.91	Junik	0.76
Novo Brdo	0.89		

FIGURA 13. SJELLJA E QËNDRUESHME (X3) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 4: KONCENTRIMI I FITUESIT(X4)

Koncentrimi i fituesit (x4) matet si vlera dhe numri i të gjitha kontratave të dhëna për çdo ofertues individual, pjesëtuar me vlerën totale dhe numrin total të të gjitha kontratave të dhëna nga autoriteti kontraktues; kjo llogaritje është bërë për secilin ofertues të suksesshëm dhe rezultatet janë përmbledhur. Formula për llogaritjet e këtij nën-indeksi është si më poshtë:

$$x4 = \left\{ \left[1 - \left(\frac{\text{vlera e kontratave të dhëna secilit ofertues}}{\text{vlera totale e kontratave}} \right)^2 \right] + \left[1 - \left(\frac{\text{numri i kontratave të dhëna secilit ofertues}}{\text{numri total i kontratave}} \right)^2 \right] \right\} / 2$$

Dhënia e një pjese të madhe të kontratave në duart e një operatori ekonomik të vetëm, ose në duart e një grupi të vogël operatorësh ekonomik nuk është praktikë e rekomandueshme, dhe devijon nga praktikat më të mira të përcaktuara nga OECD. Në fakt, një gjë e tillë (edhe pse jo domosdoshmërisht) mund të ngrit flamujt e kuq për afëra të mundshme korruptive. Përveç saj, dhënia e një pjese të madhe të kontratave (në vlerë ose numra) e dëmton gjithashtu edhe konkurrencën, pasi vetëm një i vetëm ose një grup i vogël operatorësh ekonomik janë përfitues të tyre. Prandaj, qëllimi i këtij treguesi është të shmang koncentrimin e kontratave të mëdha (në vlerë dhe numra) në duart e një individi të vetëm me qëllim të parandalimit të korrupsionit dhe nxitjes së konkurrencës.

Në përgjithësi, të gjitha komunat kanë performuar shumë mirë në këtë nën-indeks, me një rezultat mesatar prej 0.82 pikë të indeksit. Komunat e mëdha dhe ato të mesme kanë performuar më mirë se sa komunat e vogla, me një rezultat prej 0.89 pikë të indeksit. Ndërkaq, komunat e vogla kanë performuar me një rezultat prej 0.71 pikë të indeksit.

Figura 13, paraqet rezultatet e komunave të mëdha në këtë nën-indeks. Komuna e Prizrenit (0.96 pikë të indeksit), Prishtinës (0.94 pikë të indeksit), Pejës (0.93 pikë të indeksit) Gjakovës (0.91 pikë të indeksit) dhe e Gjilanit (0.91 pikë të indeksit), patën rezultat më të lartë se mesatarja e indeksit prej 0.90 pikë. Kjo nënkupton që të gjithë këto komuna kanë shmangur praktikën e dhënies së kontratave (në vlerë dhe numër) për një numër të vogël të operatorëve ekonomikë.

KOMUNAT E MËDHA

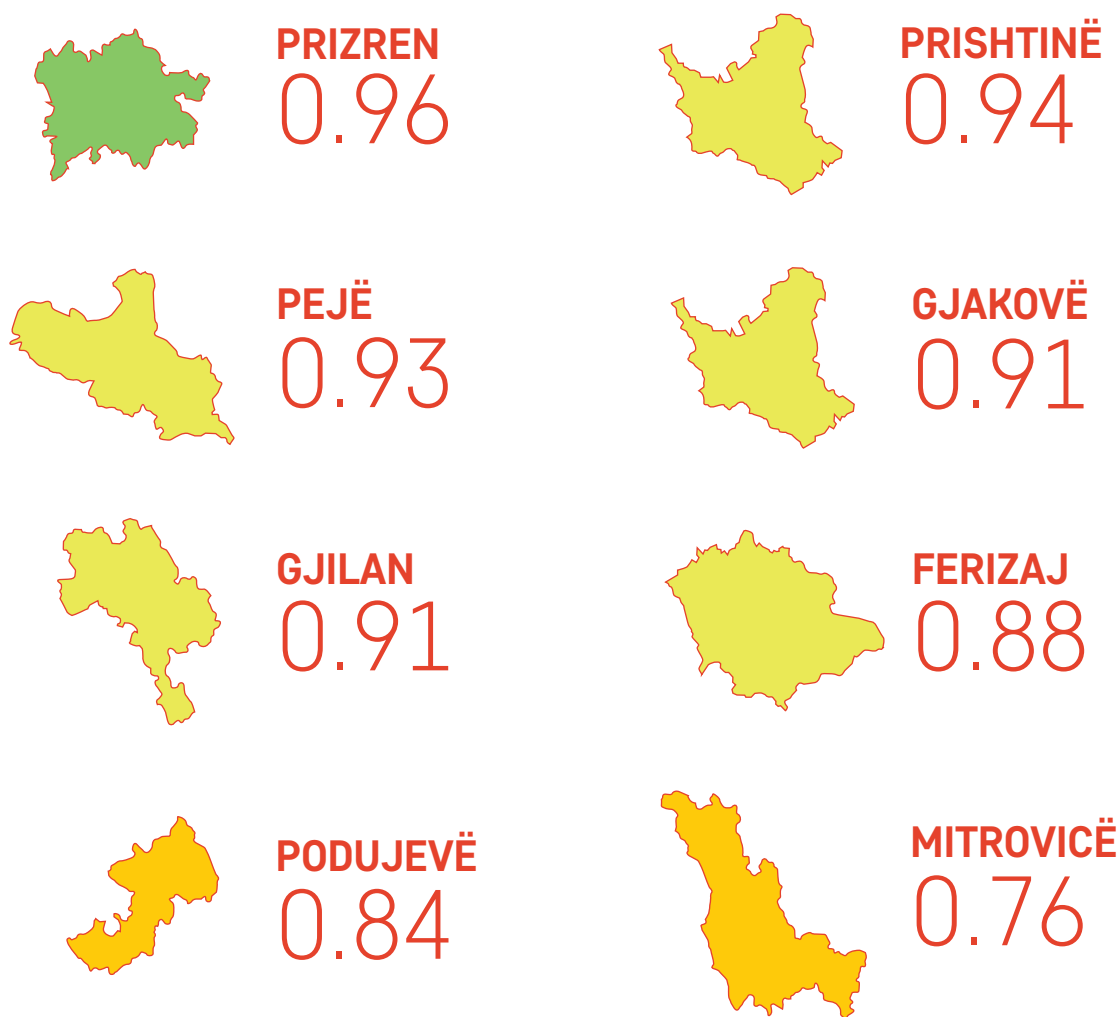

FIGURE 14. KONCENTRIMI I FITUESIT (X4) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Duke u bazuar në parimet e tregut të lirë, është vendim i autoritetit kontraktues që të ndaj të gjitha kontratat në një grup të vogël operatorësh ekonomikë, apo një grupi më të madh. Megjithatë, në rastet kur kontratat ndahen vetëm tek një apo një grup i vogël i operatorësh ekonomikë, konkurrenca dëmtohet dhe ngriten dyshime për korrupsion.

0.1 0.2 0.3 0.4 0.5 0.6 0.7 0.8 0.9 1.0

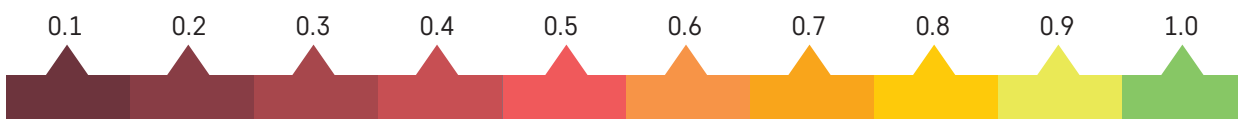
KOMUNAT E MESME

Njësoj si komunat e mëdha, edhe komunat e mesme performuan shumë mirë në këtë nën-indeks me një rezultat mesatar prej 0.89 pikë të indeksit. Siç mund të shihet në Figurën 15, komunat nga Malisheva deri tek Gllgovci, ose 2/3 e komunave të mesme kanë rezultat më të lartë se 0.90 pikë indeksi; që nënkupton se këto komuna në përgjithësi kanë shmangur praktikën e dhënies së kontratave për një numër të vogël operatorësh ekonomikë.

Malishevë	0.96	Rahovec	0.91
Lipjan	0.93	Gllgovc	0.90
Istog	0.93	Klinë	0.89
Kaçanik	0.93	Dragash	0.89
Fushë Kosovë	0.93	Skenderaj	0.81
Suharekë	0.92	Kamenicë	0.81
Vushtrri	0.91	Deçan	0.78
Viti	0.91		

FIGURA 15. KONCENTRIMI I FITUESIT (X4) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

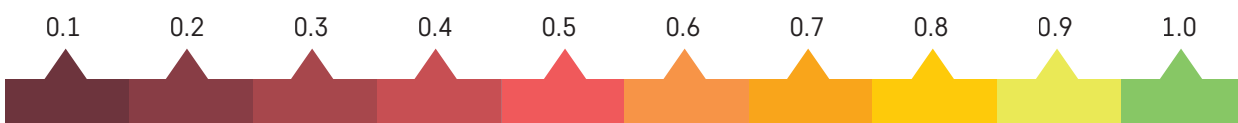
KOMUNAT E VOGLA

Rezultati i komunave të vogla, prej 0.71 pikëve të indeksit në këtë nën-indeks, shpreh më së miri dallimin në performancë në mes të komunave të vogla, mesme dhe të mëdha; ku këto të fundit patën një rezultat mesatar prej 0.89 pikë të indeksit. Në Figurën 16, vërejmë se nga kategoria e komunave të vogla, Graçanica (0.89 pikë të indeksit) dhe Novobërdë (0.88 pikë të indeksit), performuan më së mirin në këtë nën-indeks; dhe janë komunat e vetme, rezultatet e të cilave janë të njëjta me mesataren e rezultateve të komunave të mesme dhe të mëdha (0.89 pikë të indeksit). Rezultate shqetësuese në këtë kategori janë ato të komunës së Zveçanit (0.27 pikë të indeksit). Gjetjet tregojnë se komuna e Zveçanit ka ndarë më shumë se 88% e kontratave në vlerë, dhe 50% e kontratave në numër (13 nga 25) vetëm një operatori ekonomik.

Graçanicë	0.89	Partesh	0.72
Novobërdë	0.88	Shtime	0.71
Hani i Elezit	0.85	Mitrovicë e Veriut	0.68
Mamushë	0.83	Klllokot	0.58
Shtërpcë	0.82	Junik	0.50
Obiliq	0.81	Leposaviq	0.49
Ranillug	0.80	Zveçan	0.27
Zubin Potok	0.76		

FIGURE 16. KONCENTRIMI I FITUESIT (X4) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 5: PJESËMARRJA E OFERTUESIT (X5)

Pjesëmarrja e ofertuesit (x5) llogaritet përmes një procesi dy hapësh.

Në hapin e parë, niveli i konkurrencës vlerësohet për secilën kontratë, ku nën-indikatori "k" krahason numrin e tenderëve të dorëzuar për një thirrje të caktuar për tender, me mesataren e numrit të tenderëve për llojin e kontratës. Formula për llogaritjen e indikatorit të pjesshëm "k" është siç paraqitet më poshtë:

$$k = 0.5 + \frac{\text{tenderët e dorëzuar për kontrataë-mesatarja e tenderëve për llojin e kontratës (tenderët e dorëzuar)}}{\text{mesatarja e tenderëve për llojin e kontratës (tenderët e dorëzuar)}}$$

Hapi i dytë në llogaritjen tonë është llogaritja e indikatorit agregat si shumë e ponderuar e indikatorëve k në të gjitha kontratat e dhëna nga autoriteti përkatës kontraktues. Çmimi i dhënë i çdo kontrate përdoret si pesha e tij, me qëllim të theksimit të rezultateve të indikatorëve për kontratat më të mëdha.

$$x5 = \frac{\sum \text{vlëra e kontratës} * k}{\text{vlëra totale e kontratave}}$$

Ky nën-indeks është krijuar me qëllim që të rrisë konkurrencën duke i inkurajuar komunat të nxisin konkurrencën mes operatorëve ekonomikë. Kjo arrihet duke vlerësuar nivelin e konkurrueshmërisë të bazuar në numrin e tenderëve që dorëzohen për çdo thirrje për tender. Tashmë dihet se një numër më i lartë i ofertave apo tenderëve të pranuar për një thirrje të caktuar, nënkupton që ka më shumë konkurrencë, dhe si rezultat kualitet më të lartë për çmimin e ofruar. Me fjalë të tjera, qëllimi i këtij nën-indeksi është që të rrisë konkurrencën duke i inkurajuar zyrtarët e prokurimit të komunave që të shmangin gabimet si përgatitja e thirrjeve për tender me specifika dhe kritere që mund ti përmbush vetëm një grup i caktuar i ofertuesve, duke përjashtuar të tjerët. Për këtë arsye, ky nën-indeks krahason numrin e tenderëve të pranuar për një thirrje të caktuar, me mesataren e numrit të tenderëve të pranuar për llojin e kontratës. Në këtë model, llojet e kontratës që janë përfshirë në monitorim dhe vlerësim janë: Kontratë e Furnizimit, Kontratë e Shërbimeve dhe

Kontratë e Punës. Komunat nga të gjitha kategoritë nuk kanë performuar shumë mirë në këtë nën-indeks, me rezultat prej 0.59 pikë të indeksit, që është më i ulët se mesatarja e indeksit të përgjithshëm (0.70 pikë të indeksit).

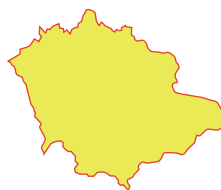
Nëse shikojmë rezultatin mesatar për të tri kategoritë e komunave, vërejmë se komunat e mëdha kanë të performuar më së miri me rezultatin prej 0.70 pikë të indeksit; të ndjekura nga komunat e mesme me rezultat prej 0.69 pikë të indeksit. Ndërsa, komunat e vogla kanë performancë më të ulët, me një rezultat prej 0.44 pikë të indeksit.

Nga komunat e mëdha, siç vërehet në Figurën 17, Gjakova (0.88 pikë të indeksit) dhe Ferizaj (0.85 pikë të indeksit), janë performuesit më të mirë në këtë nën-indeks. Të gjeturat tregojnë se këto dy komuna kishin numrin më të lartë të ofertave të pranuar për një thirrje. Nga ana tjetër, nga kategoria e komunave të vogla, komuna e Malishevës ka performancën më të ulët, me rezultat prej 0.48 pikë të indeksit.

KOMUNAT E MËDHA

GJAKOVË
0.88

FERIZAJ
0.85

PEJË
0.79

PRISHTINË
0.74

PRIZREN
0.70

PODUJEVË
0.64

GJILAN
0.60

MITROVICË
0.48

FIGURA 17. PJESEMARRJA E OFERTUESIT (X5) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Është legale dhe e pranueshme që autoritetet kontraktuese të pranojnë vetëm një ofertë për një tender. Megjithatë, sa më i ulët numri i ofertave, aq më e ulët konkurrenca dhe kualiteti i ofertës.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

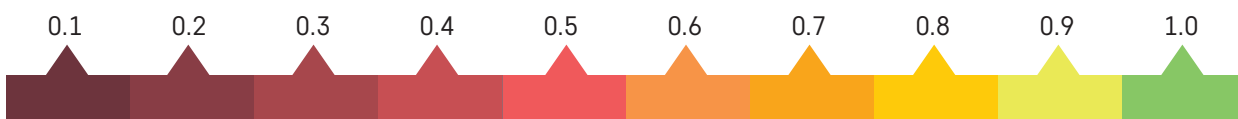
KOMUNAT E MESME

Në këtë nën-indeks, vërejmë se komunat e mesme kanë performancë të ngjashme me ato të mëdha, me një rezultat prej 0.69 pikë indeksi. Siç shihet në Figurën 18, komunat si: Deçani dhe Rahoveci kanë performancën më të mirë në këtë kategori, me nga 0.87 pikë të indeksit; të ndjekur nga komuna e Vitisë dhe Skenderaj, me nga 0.84 pikë të indeksit. Ndërkohë, komuna e Istogut është renditur e fundit në këtë kategori, me rezultat prej 0.43 pikë të indeksit.

Deçan	0.87	Gllgovc	0.67
Rahovec	0.87	Fushë Kosovë	0.60
Viti	0.84	Klinë	0.59
Skenderaj	0.84	Dragash	0.57
Suharekë	0.82	Kaçanik	0.48
Malishevë	0.79	Kamenicë	0.48
Lipjan	0.75	Istog	0.43
Vushtrri	0.71		

FIGURE 18. PJESEMMARRJA E OFERTUESIT (X5) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

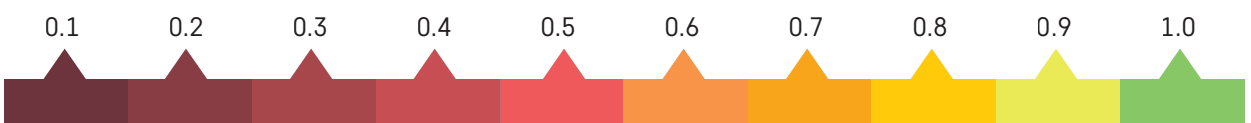
KOMUNAT E VOGLA

Rezultati i ulët i komunave të vogla prej 0.44 pikë të indeksit, tregon performancën e dobët të tyre në këtë nën-indeks, dhe ndryshimin në mes tyre dhe komunave të mesme dhe të mëdha. Rezultatet e paraqitura në Figurën 19, tregojnë se komuna me performancën më të mirë është Kllokoti, me pothuajse rezultatin maksimumin (0.99 pikë të indeksit). Në anën tjetër, rezultate shqetësuese në këtë kategori janë ato të komunës së Zveçanit (0.00 pikë të indeksit), Zubin Potok (0.02 pikë të indeksit), dhe Leposaviqi (0.04 pikë të indeksit). Numri mesatar i tenderëve të pranuar për një thirrje të caktuar është 1.

Kllokot	0.99	Hani i Elezit	0.38
Partesh	0.80	Ranillug	0.33
Graçanicë	0.79	Shtërpçë	0.28
Obiliq	0.66	Mitrovicë e Veriut	0.10
Shtime	0.61	Leposaviq	0.04
Mamushë	0.57	Zubin Potok	0.02
Novobërdë	0.52	Zveçan	0.00
Junik	0.45		

FIGURA 19. PJESËMARRJA E OFERTUESIT (X5) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 6: MJETET PRO- KONKURRENCËS (X6)

Mjetet pro-konkurrencës (x6) tregon se deri në çfarë mase autoriteti kontraktues përdor mënyrat opcionale që ndikojnë në rritjen e konkurrencës në prokurim publik.

Formula në vazhdim përdoret për kalkulimin e këtij nën-indikatori:

$$x6 = \left(\frac{4x(nr. i kontratave të ndara në pjesë + nr. i kontratave të cilat për kriter kanë kualitetin)}{2x nr. i kontratave} \right)^{1/2}$$

Qëllimi kryesor i këtij nën-indeksi është inkurajimi i komunave për të nxitur konkurrencën në prokurim publik, përmes mjeteve pro-konkurrese, të cilat janë opcionale dhe shumë efektive. Në këtë model, fokusi i përdorimit të këtyre mjeteve bie në numrin e kontratave që komunat i ndajnë në pjesë, dhe numrin e kontratave të cilat e përdorin kualitetin përpara çmimit si kriter për dhënie të kontratave. Ndarja e kontratës në pjesë, i mundëson autoriteteve kontraktuese që të sigurojnë konkurrencë të mjaftueshme për çdo element të prokurimit. Ky instrument, po ashtu lehtëson qasjen e NVM-ve në kontrata publike, pasi që zvogëlon kualifikimet e kërkuara, dhe ndan punët më të thjeshta nga ato më të ndërlikuara që mund të realizohen nga një grup më i gjerë i ofertuesve. Ndërkohë, vlerësimi i tenderëve jo vetëm nga çmimi më i ulët por edhe për nga kualiteti, ka për qëllim që të rris konkurrencën mbi një luftë të thjeshtë për kualitetin dhe çmimin më të ulët.

Nga të gjithë nën-indeksat, komunat kanë performuar më dobët në këtë nën-indeks, me rezultat prej 0.27 pikë të indeksit. Ky rezultat buron nga fakti që në 99% të rasteve, komunat përdorin kualitetin përpara çmimit si kriter gjatë

dhënies së kontratave. Ky fenomen u përmend edhe në dokumentin e Raportit të Progresit të Komisionit Evropian për Kosovën. Ky kriter- ai i ndarjes së kontratave në pjesë, u përdor në vetëm 7% të rasteve nga të gjitha komunat.

Për dallim nga komunat e mesme dhe të vogla, komunat e mëdha kanë performancë më të mirë në këtë nën-indeks, me një rezultat mesatar prej 0.41 pikë të indeksit; të ndjekura nga komunat e mesme me një mesatare prej 0.35. Në ndërkohë, komunat e vogla kanë performancën më të dobët (0.12 pikë të indeksit) nga të tre kategoritë e komunave.

Figura 20, paraqet performancën e komunave të vogla në këtë nën-indeks. Komuna e Mitrovicës dhe Gjakovës kanë përdorur mjetet pro-konkurrese më së shumti në këtë kategori komunash, me një vlerësim prej 0.56 pikë të indeksit. Ndërkohë, në anën tjetër, komuna e Pejës dhe e Podujevës të cilat kanë përdorur më pak këto procedura, duke arritur një vlerësim prej 0.21 dhe 0.25 pikë të indeksit.

KOMUNAT E MËDHA

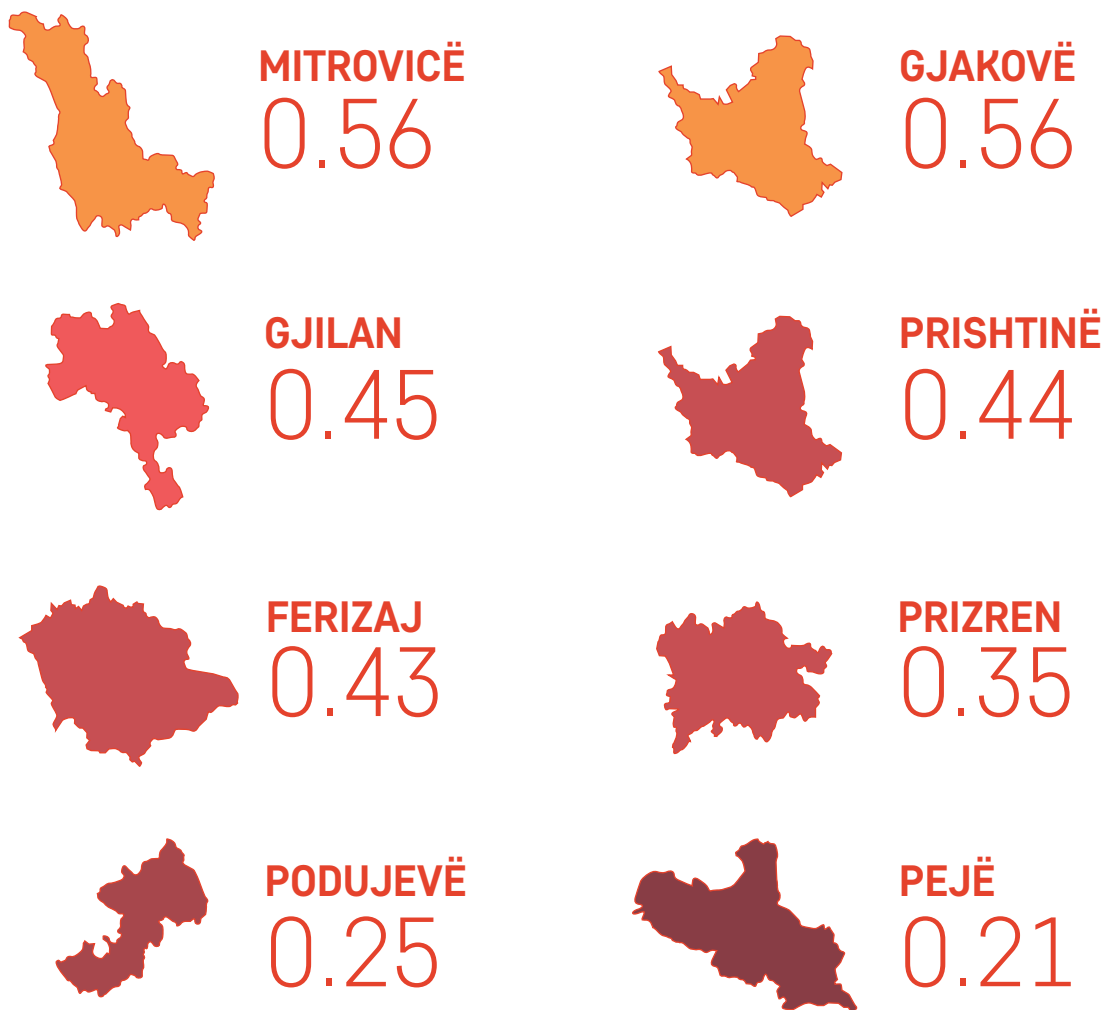

FIGURA 20. MJETET PRO-KOKURRENCËS (X6) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Ndarja e komunave në lote dhe vlerësimi i tenderëve nga kualiteti, janë të gjitha aktivitete që rrisin konkurrencën ndërmjet operatorëve ekonomikë. Edhe pse përdorimi i këtyre aktiviteteve nuk është i obligueshëm, megjithatë sa më i ulët rezultati në këtë nën-indikatorë, aq më ulët përpjekjet e autoritetit kontraktues për të ngritur konkurrencën.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

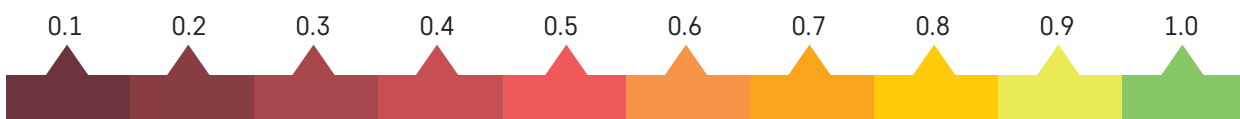
KOMUNAT E MESME

Nga komunat e mesme, Dragashi dhe Istogu qëndrojnë më së miri. Siç mund të shihet në Figurën 21, të dy këto komuna kanë një vlerësim prej 0.71 pikë të indeksit, duke nënkuptuar që këto komuna kanë përdorur më së shumti këto mjete. Këto komuna, në asnjë rast, nuk e kanë përdorur kualitetin përpara çmimit si kriter gjatë dhënies së kontratave, megjithatë, 26% e kontratave të komunës së Dragashit, dhe 30% e kontratave të komunës së Istogut, janë ndarë në pjesë. Në anën tjetër, komunat me performancën më të ulët (0.00) janë komuna e Lipjanit dhe Skenderaj, duke nënkuptuar që këto komuna nuk kanë përdorur në asnjë rast ndonjë nga mjetet pro-konkurrese.

Dragash	0.71	Gllgovc	0.34
Istog	0.71	Kaçanik	0.22
Viti	0.55	Deçan	0.19
Klinë	0.55	Kamenicë	0.16
Rahovec	0.52	Fushë Kosovë	0.15
Vushtrri	0.42	Lipjan	0.00
Suharekë	0.41	Skenderaj	0.00
Malishevë	0.38		

FIGURA 21. MJETE PRO-KONKURENCËS (X6) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

KOMUNAT E VOGLA

Komunat e vogla kanë performuar më dobët në këtë nën-indeks. 60% prej tyre nuk kanë përdorur në asnjë rast ndonjë nga këto mjete pro-konkurrese. Siç shihet në Figurën 22, komunat nga Juniku deri te Zveçani si rezultat i mos përdorimit të këtyre aktiviteteve, janë vlerësuar me rezultatin minimal prej 0 pikë të indeksit. Në anën tjetër, Hani i Elezit dhe Novobërda, janë komunat që kanë nxitur konkurrencën më së shumti në këtë kategori komunash, me një rezultat prej 0.43 dhe 0.41 pikë të indeksit.

Hani i Elezit	0.45	Leposaviq	0.00
Novobërdë	0.41	Mitrovicë e Veriut	0.00
Mamushë	0.28	Obiliq	0.00
Shtërpçë	0.26	Partesh	0.00
Gračanica	0.25	Ranillug	0.00
Shtime	0.16	Zubin Potok	0.00
Junik	0.00	Zvečan	0.00
Kllokot	0.00		

FIGURA 22. MJETET PRO-KONKURENCËS (X6) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 7: SHKELJET LIGJORE (X7)

Shkeljet ligjore (x7) ky indikator matet përmes numrit të shkeljeve ligjore gjatë procedurave të prokurimit nga ana e autoritetit kontraktues (komunës), të ndarë me numrin e njoftimeve për dhënie të kontratave nga komuna. Për të vlerësuar këtë indikator, shfletohen të gjitha vendimet e OSHP-së, ku fokusi vihet tek shkeljet ligjore të gjykuara nga OSHP-ja.

Formula e përdorur për të llogaritur këtë indikator është si më poshtë:

$$x7 = 1 - \left(\frac{\text{numri i rasteve të shkeljeve ligjore gjatë procedurave të prokurimit publik}}{\text{numri i kontratave}} \right)^{1/4}$$

Ligjshmëria e vendimeve të prokurimit të marra nga autoritetet kontraktuese, dhe të pranuar nga Organi Shqyrtues i Prokurimit (OSHP), është kusht paraprak dhe i domosdoshëm jo vetëm për praktikën më të mira por edhe për ligjshmërinë dhe funksionalitetin e vetë vendimit. Vendimet e shpeshta të marra nga OSHP, në disfavor të autoritetit kontraktues, mund të vejnë në pikëpyetje autoritetin e komunës dhe vendimet e saj në sy të operatorëve ekonomik. Gjithashtu, një numër i shpeshtë i vendimeve të OSHP-së kundër komunave, ka ndikim negativ në efikasitetin e komunave gjatë procedurës së marrjes së vendimeve. Prandaj, nën-indeksi “Shkeljet ligjore (x7)”, pasqyron numrin e shkeljeve të komunës, të gjykuara nga Organi Shqyrtues i Prokurimit (OSHP), organ ky i autorizuar për mbikëqyrjen e ligjshmërisë së praktikave të prokurimit publik të autoriteteve kontraktuese.

Komunat nuk kanë performuar shumë mirë në këtë nën-indeks, me një rezultat mesatar prej 0.65 pikë të indeksit. Komunat nuk kanë performuar shumë mirë në këtë nën-indeks, me një rezultat mesatar prej 0.65 pikë të indeksit, që është më i ulët se mesatarja e indeksit të përgjithshëm

(0.70 pikë të indeksit). Komunat e vogla, kanë performuar më mirë se komunat e mëdha dhe të mesme, me një rezultat prej 0.80 pikë të indeksit; duke nënkuptuar se këto komuna kanë pasur një numër të vogël të shkeljeve ligjore të gjykuar nga OSHP. Komunat e mesme, kanë një rezultat prej 0.58 pikë të indeksit, ndërsa komunat e mëdha një rezultat prej 0.48 pikë të indeksit.

Nga komunat e mëdha, siç mund të shihet në Figurën 23, komuna e Podujevës ka performuar më së miri, me një rezultat prej 0.70 pikë të indeksit; e ndjekur nga Peja me 0.61 pikë të indeksit. Në anën tjetër, komuna e Gjilanit është komuna me numrin më të madh të shkeljeve ligjore të gjykuar nga OSHP. Nga 60 njoftime për dhënie të kontratës sa ka pasur komuna e Gjilanit, 16 prej tyre janë shpallur të paligjshme nga OSHP-ja. Kjo është edhe arsyeja pse komuna e Gjilanit ka një rezultat të ulët në këtë nën-indeks, me 0.29 pikë të indeksit.

KOMUNAT E MËDHA

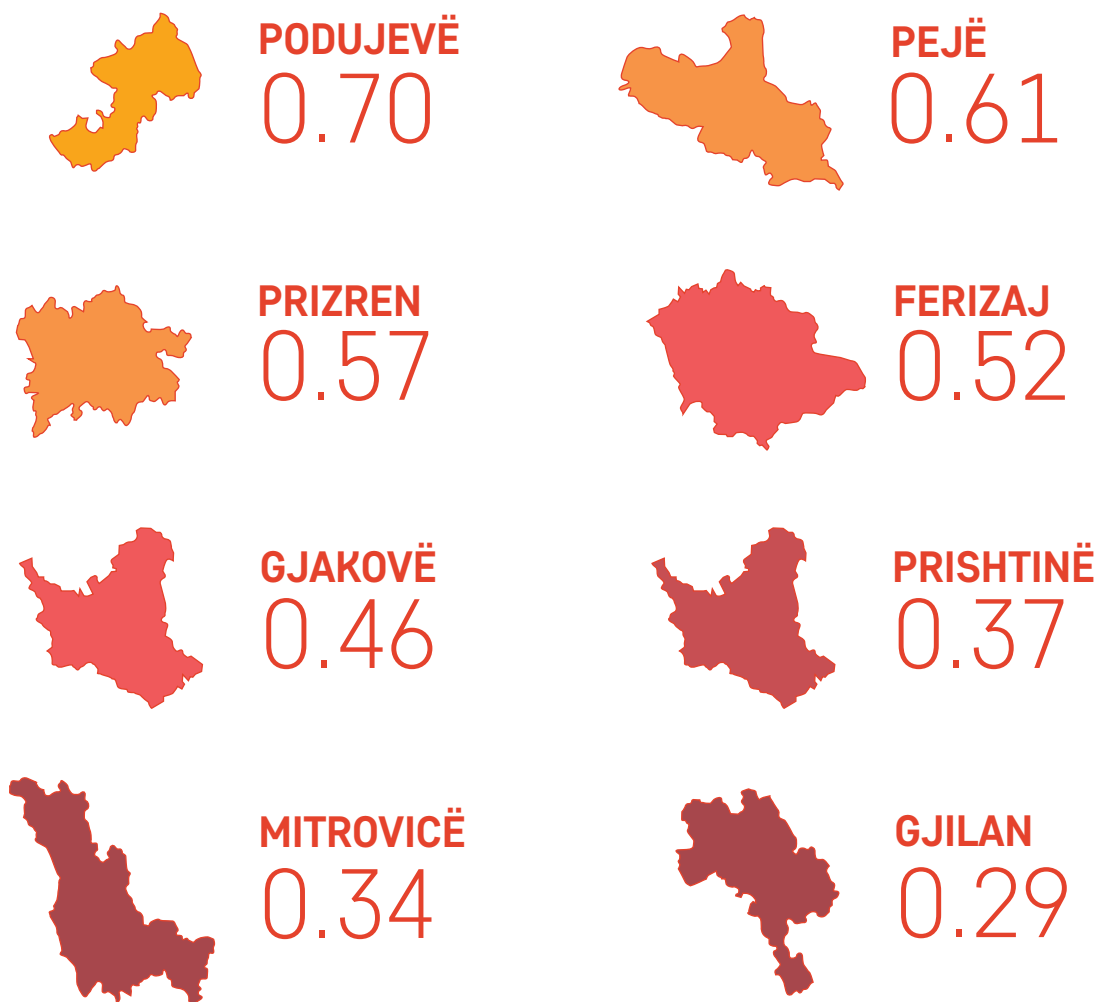

FIGURA 24. SHKELJET LIGJORE (X7) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Një numër i shpeshtë i vendimeve të OSHP-së kundër komunave, ka ndikim negativ në efikasitetin e komunave dhe mund të nxis pyetje rreth aftësisë së zyrtarëve të prokurimit kur marrin vendime, të cilat gjykohen si shkelje ligjore nga OSHP-ja.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

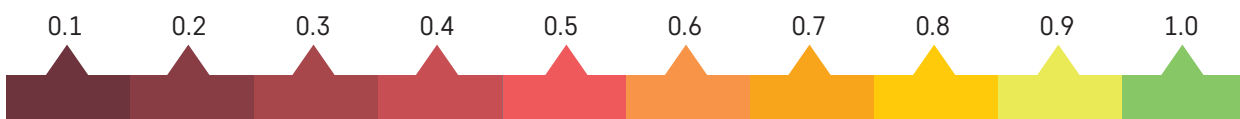
KOMUNAT E MESME

Komunat e mesme, kanë performuar më mirë se sa komunat e mëdha në këtë nën-indeks, me një rezultat mesatar prej 0.58 pikë të indeksit. Siç shihet në Figurën 23, komuna e Dragashit përkundër faktit që kishte numrin më të madh të kontratave (77), nuk ka pasur asnjë shkelje të gjykuar nga OSHP-ja, dhe si rezultat ka arritur rezultatin maksimal 1 në këtë nën-indeks. Në anën tjetër, komuna e Vitisë ka rezultatin më të ulët në këtë kategori, 0.39 pikë indeksi.

Dragash	1.00	Skenderaj	0.53
Vushtrri	0.69	Rahovec	0.53
Kamenicë	0.66	Deçan	0.52
Suharekë	0.60	Klinë	0.51
Gllgovc	0.60	Fushë Kosovë	0.51
Malishevë	0.58	Lipjan	0.47
Istog	0.57	Viti	0.39
Kaçanik	0.53		

FIGURA 24. SHKELJET LIGJORE (X7) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

KOMUNAT E VOGLA

Krahasuar me komunat e mëdha dhe të mesme, komunat e vogla në këtë nën-indikator kanë performuar më së miri, me një rezultat prej 0.80 pikë të indeksit. Ashtu siç është paraqitur në Figurën 25, komunat nga Graçanica deri tek Zveçani, ose gjysma e tyre (53%), kanë arritur rezultat maksimal prej 1. Kjo nënkupton që këto komuna nuk kanë pasur asnjë shkelje të gjykuar kundër tyre nga OSHP-ja.

Gračanica	1.00	Shtime	0.67
Hani i Elezit	1.00	Mitrovicë e Veriut	0.65
Leposaviq	1.00	Obiliq	0.65
Mamushë	1.00	Shtërpçë	0.57
Partesh	1.00	Novobërdë	0.55
Ranillug	1.00	Klllokot	0.46
Zubin Potok	1.00	Junik	0.43
Zveçan	1.00		

FIGURA 25. SHKELJET LIGJORE (X7) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 8: PROCESI I PLANIFIKIMIT TË PROKURIMIT (X8)

Procesi i planifikimit të prokurimit (x8) kalkulohet përmes një procesi tre hapësh.

Në hapin e parë matet devijimi në mes të vlerës së parashikuar të kontratës dhe vlerës së dhënies së kontratës. Diferenca shprehet si përqindje duke e ndarë vlerën e devijimit me vlerën e parashikuar të kontratës ose me vlerën e dhënies së kontratës, varësisht se cila është më e vogël.

Në hapin e dytë, planifikimi i vlerës së kontratës vlerësohet për çdo kontratë, me formulën e mëposhtme:

$$\text{Vlerësimi} = 1 - \text{Devijimi (shprehur në përqindje)}$$

Në hapin e tretë dhe të fundit, përdoret formula e mëposhtme:

$$X8 = \frac{\sum (\text{vlera e dhënies së kontratës} \times \text{vlerësimi})}{\sum \text{vlera përfundimtare e kontratës}}$$

Kur bie fjala për efikasitetin në prokurimin publik, procesi i planifikimit padyshim luan një rol shumë të rëndësishëm. Planifikimi dhe realizimi i duhur u mundëson komunave të bëjnë shpërndarjen në mënyrën më efektive të të gjitha burimeve financiare dhe njerëzore. Për këtë qëllim, nën-indeksi Procesi i planifikimit të prokurimit (x8) krahason vlerën fillestare të kontratës të vendosur nga komuna në thirrje për tender (njoftimi për kontratë), me vlerën finale të dhënies së kontratës. Qëllimi i këtij nën-indeksi është që të rrisë efikasitetin e planifikimit të komunave kur vendosin vlerën e paraparë të kontratës, duke i nxitur ato të zvogëlojnë devijimin ndërmjet vlerës fillestare të vendosur në njoftimin për kontratë, dhe asaj finale të dhënies së kontratës.

Në përgjithësi, komunat kanë performuar mirë në këtë nën-indeks, me një performancë më të lartë se mesatarja

e indeksit të përgjithshëm (0.70), me 0.74 pikë të indeksit. Komunat e vogla, performuan më së miri, me një rezultat prej 0.83. Ndërkohë, komunat e mëdha dhe ato të mesme, në mesatare nuk ndryshojnë shumë mes vete; me një rezultat prej 0.67 pikë të indeksit për komunat e mëdha dhe 0.68 pikë të indeksit për komunat e mesme.

Figura 26, paraqet performancën e komunave të mëdha në këtë nën-indeks. Komuna më efektive në planifikim në këtë kategori komunash është komuna e Mitrovicës, me rezultat prej 0.86 pikë të indeksit. Ndërsa, komuna e Ferizajt ka rezultatin më të ulët (0.51 pikë të indeksit) në këtë kategori, me diferencën më të madhe në mes të planifikimit dhe realizimit.

KOMUNAT E MËDHA

MITROVICË
0.86

PODUJEVË
0.73

PEJË
0.73

PRIZREN
0.73

GJAKOVË
0.70

GJILAN
0.57

PRISHTINË
0.55

FERIZAJ
0.51

FIGURA 26. PROCESI I PLANIFIKIMIT TË PROKURIMIT (X8) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Nuk ka rregulla që përcaktojnë diferencën ndërmjet çmimit fillestar dhe atij të dhënies së kontratës. Megjithatë, sa më e vogël diferenca, aq më i lartë efikasiteti i autoriteteve kontraktuese në procesin e planifikimit.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

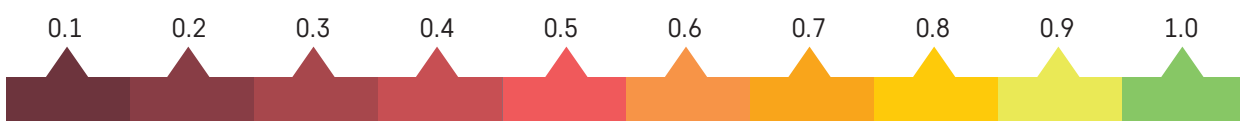
KOMUNAT E MESME

Nga komunat e mesme, Deçani dhe Glllogoci, ashtu siç është paraqitur në Figurën 27, janë komunat me performancën më të mirë, me një rezultat prej 0.84 pikë të indeksit. Performancë të mirë ka treguar gjithashtu edhe komuna e Dragashit, me një rezultat prej 0.81 pikë të indeksit. Në anën tjetër, e renditur në fund të kësaj kategorie është komuna e Skenderaj, me një rezultat të ulët të nën-indeksit prej 0.37 pikë indeksi.

Deçan	0.84	Fushë Kosovë	0.72
Glllogovc	0.84	Suharekë	0.69
Dragash	0.81	Klinë	0.58
Istog	0.76	Malishevë	0.56
Lipjan	0.75	Rahovec	0.53
Kaçanik	0.75	Kamenicë	0.53
Vushtrri	0.74	Skenderaj	0.37
Viti	0.74		

FIGURA 27. PROCESI I PLANIFIKIMIT TË PROKURIMIT (X8) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

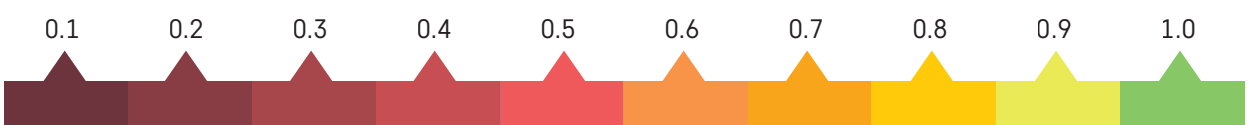
KOMUNAT E VOGLA

Komuna e Zveçanit, Zubin Potok dhe Leposaviqit kanë arritur rezultate të shkëlqyeshme në këtë nën-indikator, duke arritur rezultatin maksimal 1. Kjo nënkupton që këto komuna ishin tejet efikase në planifikim, dhe nuk kishin aspak diferencë ndërmjet procesit të planifikimit dhe realizimit. Mitrovica e Veriut (0.97 pikë të indeksit) dhe Shtërpca (0.91 pikë të indeksit), gjithashtu kanë performuar shumë mirë në këtë nën-indeks.

Zveçan	1.00	Shtime	0.79
Zubin Potok	1.00	Obiliq	0.78
Leposaviq	1.00	Mamushë	0.74
Mitrovicë e Veriut	0.97	Graçanicë	0.71
Shtërpçë	0.91	Klllokot	0.66
Novobërdë	0.89	Hani i Elezit	0.65
Junik	0.88	Partesh	0.63
Ranillug	0.84		

FIGURA 28. PROCESI I PLANIFIKIMIT TË PROKURIMIT (X8) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

NËN-INDEKSI 9: AFATI KOHOR (X9)

Afati kohor (x9) kalkulohet si shuma e të gjitha njoftimeve për kontratë që kanë përdorur afatin e përshpejtuar, pjesëtuar me numrin total të njoftimeve për kontratë. Formula për të llogaritur indikatorin x9 është:

$$x9 = 1 - \left(\frac{\text{Nr. i njoftimeve për kontratë me afat të përshpejtuar}}{\text{Nr. i njoftimeve për kontratë}} \right)^{1/2}$$

Ky nën-indeks është krijuar me qëllim të parandalimit të komunave nga përdorimi i procedurave të përshpejtuara kohore. Përdorimi i shpeshtë i këtyre procedurave, redukton kohën në dispozicion të operatorëve ekonomikë për përgatitjen e tenderëve, duke dëmtuar kështu edhe konkurrencën ndërmjet tyre. Varësisht nga lloji, madhësia dhe procedura e Njoftimit për Kontratë, përdorimi i afatit kohor është i përcaktuar qartë në Ligjin për Prokurim Publik. Neni 44, i Ligjit të Kosovës për Prokurim Publik përcakton se çfarëdo afati kohor i caktuar nga autoriteti kontraktues për pranimin e tenderëve duhet të jetë i mjaftueshëm për t'i dhënë operatorëve të interesuar ekonomik kohë të mjaftueshme për të përgatitur dhe dorëzuar kërkesën. Megjithatë, Neni 46, po ashtu përcakton që autoritetet kontraktuese, në këtë rast komunat, janë të lejuara të përdorin rregulla dhe procedura të veçanta kohore, si Afate të Përshpejtuara Kohore, në rastet e urgjencave apo rrethana tjera të ngjashme.

Komunat kanë performuar mbi mesataren e x-indeksit të përgjithshëm, prej 0.70 pikë indeksi. Mesatarja e rezulttit në këtë nën-indeks është 0.63 pikë indeksi. Komunat e

mesme janë komunat që kanë përdorur më së paku procedurën e përshpejtuar kohore, me një rezultat prej 71 pikë të indeksit; të ndjekura nga komunat e mëdha (0.64 pikë të indeksit). Në ndërkohë, komunat e vogla kanë përdorur më së shpeshti këtë procedurë, prandaj dhe kanë një rezultat të ulët prej 0.55 pikë të indeksit.

Nga komunat e mëdha, siç është paraqitur në Figurën 28, komuna e Pejës ka rezultatin më të lartë, prej 0.84 pikë të indeksit. Nga gjithsej 74 njoftime për kontratë sa ka pasur komuna e Pejës, në vetëm 2 raste (apo 3%) ka përdorur afatin e përshpejtuar kohor. Performancë shumë të mirë në këtë nën-indikator, ka edhe komuna e Prizrenit me rezultat prej 0.82 pikë të indeksit. Në anën tjetër, nga kategoria e komunave të mëdha, Mitrovica është komuna që ka përdorur më së shpeshti këtë procedurë, dhe si rezultat renditet në fund të kësaj kategorie komunash, me rezultat prej 0.40 pikë të indeksit. Nga gjithsej 42 njoftime për kontratë, në 15 prej tyre, ose 36% të rasteve, komuna e Mitrovicës ka përdorur procedurën e përshpejtimit kohor.

KOMUNAT E MËDHA

PEJË
0.84

PRIZREN
0.82

PRISHTINË
0.74

GJAKOVË
0.70

PODUJEVË
0.68

FERIZAJ
0.46

GJILAN
0.45

MITROVICË
0.40

FIGURA 29. AFATI KOHOR (X9) PËR KOMUNAT E MËDHA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGINAL I AUTORIT

Rezultatet e x-indeksit nuk nënkuptojnë që procedurat e prokurimit të përdorura nga komunat janë ilegale. Përdorimi i afatit të përshpejtuar kohor është i lejuar me Nenin 44, të Ligjit të Kosovës për Prokurim Publik, i cili rekomandon përdorimin e këtij afati kohor në raste të vecanta sic janë emergjencat dhe rastet e tjera. Megjithatë, një përdorim i shpeshtë i këtij afati dëmton konkurrencën.

0.1

0.2

0.3

0.4

0.5

0.6

0.7

0.8

0.9

1.0

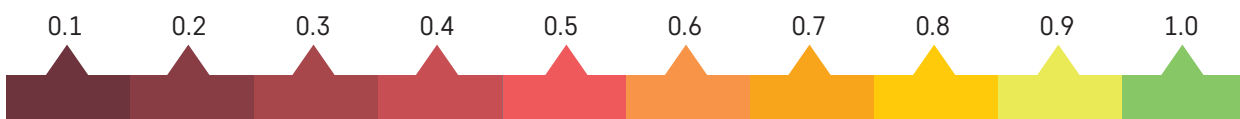
KOMUNAT E MESME

Siç paraqitet në Figurën 30, Lipjan është komuna që ka performuar më së mirin ë këtë nën-indeks, me një rezultat maksimal prej 1 pikëve të indeksit. Kjo nënkupton se kjo komuna e Lipjanit nga gjithsej 107 njoftime për kontratë sa kishte, nuk e ka përdorur procedurën e përshejtimit kohor në asnjë prej tyre. Ndërkohë, komunat si Deçani, Vitia dhe Dragashi kanë përdorur më së shpeshti këtë procedurë, dhe si rezultat janë të renditura në fund të kësaj kategorie, me një mesatare prej 0.56 pikë të indeksit.

Lipjan	1.00	Skenderaj	0.70
Gllgovc	0.82	Suharekë	0.68
Kaçanik	0.80	Rahovec	0.59
Malishevë	0.79	Klinë	0.58
Istog	0.78	Deçan	0.56
Kamenicë	0.77	Viti/	0.56
Fushë Kosovë	0.76	Dragash	0.56
Vushtrri	0.71		

FIGURA 31. AFATI KOHOR (X9) PËR KOMUNAT E MESME

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

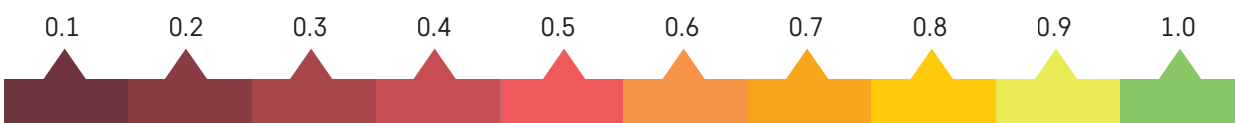
KOMUNAT E VOGLA

Komunat e vogla kanë performcën më të ulët në këtë nën-indikator, me një rezultat prej 0.55 pikë të indeksit. Juniku dhe Ranillugu kanë performancën më të mirë nga të gjitha komunat në këtë kategori, me një rezultat prej 0.82 dhe 0.80 pikë të indeksit. Në anën tjetër, komuna e Zubin Potokut është performuesi më i dobët, me një rezultat prej 0.08 pikë të indeksit. Nga gjithsej 31 njoftime për kontratë sa ka pasur kjo komunë, në 26 prej tyre apo 84% të rasteve, ka përdorur afatin e përsheptuar kohor. Komuna e Leposaviqit gjithashtu ka performuar dobët në këtë nën-indikator, me një rezultat prej 0.22 pikë të indeksit.

Junik	0.82	Zveçan	0.52
Ranillug	0.80	Mitrovicë e Veriut	0.52
Shtërpçë	0.75	Shtime	0.45
Novo Brdo	0.71	Partesh	0.44
Hani i Elezit	0.70	Mamushë	0.41
Obiliq	0.61	Leposaviq	0.22
Klllokot	0.61	Zubin Potok	0.08
Graçanicë	0.58		

FIGURA 31. AFATI KOHOR (X9) PËR KOMUNAT E VOGLA

BURIMI: VLERËSIMI ORIGJINAL I AUTORIT

Organizatat e shoqërisë civile dhe mediat duhet të jenë më aktive në monitorimin dhe sinjalizimin e keqpërdorimeve në procesin e prokurimit publik, si dhe të dalin me rekomandime për përmirësimin e sistemit.

5

METODOLOGJIA

Ndërtimi i indikatorëve

Metodologjia e 'x-indeks' mbështetet në një metodologji tashmë të krijuar dhe të kontekstualizuar që t'i përbrendësojë specifikat e Kosovës. Kjo metodologji është zhvilluar në atë mënyrë që synon të përfshijë të gjitha çështjet kryesore që kanë të bëjnë me prokurimin publik në nivel lokal në Kosovë. Në mënyrë që ti klasifikojë dhe ti grupojë komunat në tri grupe (të mëdha, të mesme dhe të vogla), buxheti dhe numri i stafit të komunave është marrë parasysh. Një peshë e barabartë i është dhënë buxhetit dhe numrit të stafit të komunave. Të dhënat rreth buxhetit dhe stafit të komunave, janë marrë nga Ligji për Buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2018 (Ligji Nr. 06/L-20).

Metodologjia vlerësuese bazohet në nëntë nën-indekse të pjesshme të monitorimit, ku secili prej tyre përshkruan një çështje të veçantë të prokurimit publik. Hulumtuesit e Institutit Riinvest kanë zhvilluar një model statistikor dhe mbledhjen e dhënave nga platforma elektronike 'e-prokurimi' për një periudhë dymbëdhjetë mujore (janar-dhjetor 2018). Të dhënat e kontratatave u grumbulluan nga platforma 'e-prokurimi', veçanërisht nga Njoftimet për Kontratë dhe Njoftimet për Dhënie të Kontratave. Burime të tjera të të dhënave përfshijnë OSHP (marrja e vendimeve bazuar në mbikëqyrjen e ligjshmërisë së praktikave të prokurimit të autoriteteve kontraktuese); ARBK (Emri i operatorit ekonomik); dhe Ligji për Buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2018. Të dhënat, për mbledhjen e të cilave është e nevojshme qasja në kontratë, janë marrë nga faqet ueb-faqet e komunave.

X 1 Prokurimi publik si pjesëmarrës në totalin e blerjeve të komunës

mat raportin ndërmjet të gjitha blerjeve që kryen autoriteti kontraktues ose komuna dhe blerjeve që bën përmes prokurimit publik. Indikator i krahason vlerën totale të kontratave të komunave të publikuara në platformën 'e-prokurimi' me vëllimin total të kostove operacionale të kontrollueshme. Kostot operative të kontrollueshme përkufizohen si shuma e artikujve të zgjedhur të kostove që varen nga menaxhimi i autoritetit kontraktues, në këtë rast menaxhimi i komunave. Në modelin tonë, kostot operacionale të kontrollueshme përfshijë: mallrat dhe shërbimet, dhe shpenzimet kapitale. Pagat dhe mëditjet; subvencionet dhe transferet si dhe shërbimet janë përjashtuar, pasi ato janë shpenzime që nuk menaxhohen nga komunat. Të dhënat në lidhje me shpenzimet e lartpërmendura janë mbledhur nga "Raporti financiar vjetor" i publikuar nga Ministria e Financave. Formula për llogaritjen e "prokurimit publik si pjesë e blerjeve totale" është si më poshtë:

$$x1 = \sqrt{\frac{\text{vlera e kontratave të prokurimit publik}}{\text{vlera e kostove operative të kontrollueshme}}}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, shuma e përgjithshme e kontratave të prokurimit publik është 5,138,603.00€, ndërsa vlera e shpenzimeve operative të kontrollueshme është 9,901,434.00€. Nën-indeksi është vlerësuar me rezultat 0.72 pikë indeksi.

X 2 Kontraktimi konkurrues

mat vlerën dhe numrin e kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNnP), në raport me vlerën totale dhe numrin total të kontratave. Në mënyrë që të bëhet matja e vlerës dhe numrit të kontratave të dhëna, peshë e barabartë i është dhënë të dyjave (siç vërehet edhe në formulë). Vlera e ulët e këtij indikator tregon se komuna gjatë blerjeve përmes prokurimit publik e shfrytëzon në masë të konsiderueshme procedurën e negociuar pa publikim të njoftimit për kontratë dhe anasjelltas. Formula për llogaritjen e indikatorit të "Kontraktimit Konkurrues", është si më poshtë:

$$x2 = \left\{ \left[\left(1 - \frac{\text{vlera e kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNnP)}}{\text{vlera totale e kontratave}} \right) + \left(1 - \frac{\text{numri i kontratave me procedurë të negociuar pa publikim (PNnP)}}{\text{numri total i kontratave}} \right) \right] / 2 \right\}^4$$

Për shembull, në komunën e Pejës, vlera totale e kontratave të dhëna përmes PNnP është 219,549.00€, ndërkohë që vlera totale e kontratave të komunës është 5,138,603.00€. Numri i kontratave të dhëna me procedurë të negociuar pa publikim është 20, ndërsa totali i kontratave nga komunat është 87. Nën-indeksi është vlerësuar me rezultat mesatar prej 0.56 pikë të indeksit.

X 3 Sjellje e qëndrueshme

ky indikator llogaritet në bazë të të gjitha njoftimeve të kontratave të lëshuara nga autoriteti përkatës kontraktues të marra nga 'e-prokurimi'. Rezultati për secilën kontratë të publikuar vlerësohet si më poshtë:

- Një rezultat prej 1 i jepet një kontratë të dhënë siç duhet pa ndonjë njoftim korrigjimi.
- Një rezultat prej 0.75 është dhënë për kontratat me një njoftim korrigjimi të bashkangjitur.

- 0.5 pikë i jepet kontratave me dy njoftime korigjimi të bashkangjitura.
- Një vlerësim prej 0.25 i jepet kontratave me tre njoftime korigjimi të bashkangjitura.
- Vlerësimi me 0 u jepet kontratave me katër ose më shumë njoftime korigjimi, për anulimin e procedurave të tenderit, ose në rastet kur nuk është dhënë asnjë kontratë (d.m.th. kur nuk ka njoftim për dhënie të kontratës dhe as njoftim për anulim në “e-prokurimi”).

Formula për llogaritjen e indikatorit “Sjellje e qëndrueshme” është si më poshtë:

$$x3 = \frac{\sum \text{rezultati i kontratës}}{\text{numrin e kontratave}}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, kontratave me një njoftim korigjimi ose kontratave të anuluar, u është dhënë një rezultat në mes të 0 dhe 0.75 pikëve. Pjesës tjetër të kontratave u është dhënë rezultati prej 1 pikë. Rezultati i përgjithshëm i kontratave nga vlerësimi sipas rregullës që u përmend më lart është 66.5, ndërsa numri i njoftimeve për kontratë është 74. Nën-indeksi është vlerësuar me rezultat mesatar prej 0.90 pikë të indeksit.

X 4 Koncentrimi i fituesit

matet si vlera dhe numri i të gjitha kontratave të dhëna për çdo ofertues individual, pjesëtuar me vlerën totale dhe numrin total të të gjitha kontratave të dhëna nga autoriteti kontraktues; kjo llogaritje është bërë për secilin ofertues të suksesshëm dhe rezultatet janë përmbledhur. Formula për llogaritjet e këtij nën-indeksi është si më poshtë:

$$x4 = \left\{ \left[1 - \sum \left(\frac{\text{vlera e kontratave të dhëna secilit ofertues}}{\text{vlera totale e kontratave}} \right)^2 \right] + \left[1 - \sum \left(\frac{\text{numri i kontratave të dhëna secilit ofertues}}{\text{numri total i kontratave}} \right)^2 \right] \right\} / 2$$

Kjo llogaritje bëhet duke përdorur indeksin standard ‘Herfidahl’ për matjen e përqendrimit të furnizuesit, përshtatur për qëllime të kontratave të prokurimit publik. Indeksi që rezulton ngrihet në katrorë në mënyrë që të theksohet dallimi mes autoriteteve kontraktuese me vlerësim të lartë dhe të ulët.

- Nëse të gjitha kontratat e autoritetit kontraktues i janë dhënë një kontraktori të vetëm, pjesa e tij është e barabartë me 1 dhe vlera e indikatorit është 0.
- Nëse dy kontraktues kanë furnizuar gjysmën e kontratave të autoritetit secila, atëherë vlera e indikatorit do të jetë 0.25.
- Në qoftë se tre kontraktuesve u janë dhënë 50%, 25% dhe 25% të të gjitha kontratave të autoritetit, vlera e indikatorit është e barabartë $(1 - (0.5^2 + 0.25^2 + 0.25^2))^2 = 0.39$.
- Nëse dhjetë kontraktues ishin po aq të suksesshëm në fitimin e procedurave të tenderimit me autoritetin e dhënë, vlera e indikatorëve është 0.81.

Për shembull, në komunën e Pejës, katrori i vlerës totale të kontratave të dhëna për secilin ofertues ne raport me katrorin e vlerës totale te kontratave ishte 0.90 pikë të indeksit, ndërsa katrori i numrit total të kontratave të dhëna për secilin ofertues në raport me katrorin e numrit total te kontratave është 0.95 pikë të indeksit. Nën- indeksi është vlerësuar me një rezultat mesatar prej 0.93 pikë të indeksit.

X 5 Pjesëmarrja e ofertuesit

ky indikator llogaritet përmes një procesi dy hapësh. Në hapin e parë, niveli i konkurrencës vlerësohet për secilën kontratë dhe pastaj nxirret mesatarja për të gjitha kontratat për të dhënë një indikator të pjesshëm "k" tek autoriteti i caktuar kontraktues. Nën-indikator "k" krahason numrin e tenderëve të dorëzuar për një thirrje të caktuar për tender, me mesataren e numrit të tenderëve për llojin e kontratës. Në këtë model, llojet e kontratave që janë llogaritur janë: kontratat e furnizimit publik, kontratat e shërbimeve publike dhe kontratat e punës. Formula për llogaritjen e indikatorit të pjesshëm "k" është siç paraqitet më poshtë:

$$k = 0.5 + \frac{\text{tenderët e dorëzuar për kontrataë-mesatarja e tenderëve për llojin e kontratës (tenderët e dorëzuar)}}{\text{mesatarja e tenderëve për llojin e kontratës (tenderët e dorëzuar)}}$$

Hapi i dytë në llogaritjen tonë është llogaritja e indikatorit agregat si shumë e ponderuar e indikatorëve k në të gjitha kontratat e dhëna nga autoriteti përkatës kontraktues. Çmimi i dhënë i çdo kontrate përdoret si pesha e tij, me qëllim të theksimit të rezultateve të indikatorëve për kontratat e mëdha.

$$x5 = \frac{\sum \text{vlëra e kontratës} * k}{\text{vlëra totale e kontratave}}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, vlëra e kontratës shumëzuar me koeficientin "k" është 4,079,071.58€, ndërsa vlëra totale e kontratave është 5,138,603.00€. Nën-indeksi është vlerësuar me një rezultat mesatar prej 0.79 pikë të indeksit.

X 6 Mjetet pro-konkurrencës

tregon se deri në çfarë mase autoriteti kontraktues (komuna) përdor mënyrat opsionale që ndikojnë në rritjen e konkurrencës si:

- Kontratat e ndara në pjesë- u mundëson autoriteteve kontraktuese që të sigurojnë konkurrencë maksimale për çdo element të prokurimit. Ky instrument gjithashtu lehtëson qasjen e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në kontratat publike, pasi zvogëlon kërkesat e kualifikimit dha ndan punën më të thjeshtë që mund të kryhet nga një gamë më e gjerë ofertuesish nga detyra më të specializuara.
- Kontratat të cilat për kriter të dhënies e kanë kualitetin- ky nën-indikator synon të përmirësojë konkurrencën mbi një konkurrencë çmimesh me të mirën më të lirë dhe me cilësi të ulët.

Në përpjekjet e vazhdueshme për të nxitur konkurrencën, indikator "Mjetet pro-konkurrencës" i shpërblen komunat për zbatimin e këtyre aktiviteteve shtesë, të cilat shkojnë përtej detyrimeve ligjore dhe mbështesin një mjedis konkurrues në prokurimin publik. Nuk do të kishte kuptim të kërkohej nga komunat që këto mjete të përdorshin në çdo kontratë si dëshmi e praktikave më të mira, pasi që këto mjete nuk janë të përshtatshme në shumë raste. Prandaj, çdo komune që përdor këto

mjete, në më shumë se 25% të rasteve i është dhënë vlerësimi maksimal. Në llogaritjen e vlerës së indikatorit, çdo pjesë është shumëzuar me katër, por e kufizuar në vlerën maksimale 1. Kjo nënkuptoj që një autoritet kontraktues që i ndan të gjitha kontratat në pjesë, por vazhdon afatin e aplikimit, i jepet vlera 1/3. Për llogaritjen së indikatorit, marrën parasysh:

- Pjesa e kontratave të ndara në pjesë, nga numri total i kontratave
- Pjesa e kontratave të cilat për kriter të dhënies kanë kualitetin, nga numri total i kontratave

Formula e mëposhtme përdoret për të llogaritur këtë indikatorë:

$$x6 = \left(\frac{4x(nr. \text{ i kontratave të ndara në pjesë} + nr. \text{ i kontratave të cilat për kriter kanë kualitetin})}{2x \text{ nr. i kontratave}} \right)^{1/2}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, nga gjithsej 87 njoftime për kontratë sa ka pasur kjo komunë, 2 prej tyre janë ndarë në pjesë dhe 0 prej tyre përdorën kualitetin si kriter për dhënie të kontratës. Nën-indeksi është vlerësuar me një rezultat mesatar prej 0.21 pikë të indeksit.

X 7 Shkeljet ligjore

ky indikator matet përmes shkeljeve ligjore gjatë procedurave të prokurimit nga ana e autoritetit kontraktues (komunës), të ndarë me numrin e njoftimeve për dhënie të kontratave nga komuna. Pra, ky indikator pasqyron numrin e rasteve me shkelje ligjore të gjykuara nga Organi Shqyrtues i Prokurimit (OSHP), i cili është organi i autorizuar për të vlerësuar ligjshmërinë e praktikave të prokurimit publik të kontraktuesve. Për të vlerësuar këtë indikator, shfletohen të gjitha vendimet e OSHP-së gjatë gjithë periudhës Janar- Dhjetor 2018 në mënyrë që të kuptohet se a janë bërë shkeljet ligjore dhe a mund të konsidërohen serioze. Formula e përdorur për të llogaritur këtë indikator është si më poshtë:

$$x7 = 1 - \left(\frac{\text{numri i rasteve të shkeljeve ligjore gjatë procedurave të prokurimit publik}}{\text{numri i kontratave}} \right)^{1/4}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, nga gjithsej 87 njoftime për kontratë, 2 prej tyre kanë pasur shkelje ligjore. Nën-indeksi është vlerësuar me rezultat mesatar prej 0.61 pikë të indeksit.

X 8 Procesi i planifikimit të prokurimit

vlerëson procesin e planifikimit të prokurimit të komunave, duke krahasuar vlerën fillestare të kontratës të caktuar nga komuna të publikuar në thirrjen për tender, me vlerën e dhënies së kontratës. Qëllimi i këtij nën-indeksi është që të rris efikasitetin e planifikimit të komunave kur vendosin vlerën e paraparë të kontratës, duke i nxitur ato të zvogëlojnë devijimin ndërmjet vlerës fillestare të vendosur në njoftimin për kontratë, dhe asaj finale të dhënies së kontratës. Ky indikator matet përmes një procesi tre hapësh.

Në hapin e parë, matet devijimi në mes të vlerës së parashikuar të kontratës dhe vlerës së dhënies së kontratës. Ky devijimi matet duke gjetur diferencën midis vlerës së parashikuar të kontratës dhe vlerës së dhënies së kontratës dhe shprehet si përqindje duke e ndarë vlerën e devijimit me vlerën e parashikuar të kontratës ose me vlerën e dhënies së kontratës, varësisht se cila është më e vogël. Kjo llogaritje kryhet me qëllim të vlerësimit të rasteve kur vlera e dhënies së kontratës është më e lartë se vlera e parashikuar e kontratës, ose e kundërta. Në rastet kur vlera e dhënies së kontratës është dy herë më e vogël ose më e lartë se vlera e parashikuar e kontratës, devijimi i shprehur në përqindje merr një vlerë 100% në të dyja rastet.

Në hapin e dytë, planifikimi i vlerës së kontratës vlerësohet për çdo kontratë, me formulën e mëposhtme:

$$\text{Vlerësimi} = 1 - \text{Devijimi (shprehur në përqindje)}$$

Në hapin e tretë dhe të fundit, përdoret formula e mëposhtme:

$$X8 = \frac{\sum (\text{vlera e dhënies së kontratës} \times \text{vlerësimi})}{\sum \text{vlera përfundimtare e kontratës}}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, vlera përfundimtare e kontratave x vlerësimi është 3,588,295.00€ ndërsa vlera përfundimtare e kontratave është 4,919,054.00€. Vlera e nën-indeksit është mesatarisht 0.73 pikë të indeksit.

X 9 Afati kohor

mat se sa shpesh autoriteti kontraktues (komuna) e përdor afatin e përshpejtuar duke gjetur shumën e njoftimeve për kontratë me afat të përshpejtuar, dhe duke e pjesëtuar atë me numrin e përgjithshëm të njoftimeve për kontratë. Formula për ta llogaritur indikatorin x9 është:

$$x9 = 1 - \left(\frac{\text{Nr. i njoftimeve për kontratë me afat të përshpejtuar}}{\text{Nr. i njoftimeve për kontratë}} \right)^{1/2}$$

Për shembull, në komunën e Pejës, nga gjithsej 87 kontrata të dhëna sa ka pasur kjo komunë, në vetëm 2 prej tyre është përdorur procedura e afatit të përshpejtuar kohor. Nën-indeksi është vlerësuar me një rezultat mesatar prej 0.83 pikë të indeksit.

Në fund, 9 indikatorët e shpjeguar më sipër, kombinoohen për të prodhuar një vlerë të vetme të x-indeksit duke e përdorur një mesatare të ponderuar:

$$xindex = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5 + x_6 + x_7 + x_8 + x_9}{9}$$

Ku X është vlera finale e x-indeksit, dhe x1 deri në x9 janë vlerat e indikatorëve të numëruar sipas listës së më sipërme (pason llogaritja e detajuar e indikatorëve). Secili prej indikatorëve është i shkallëzuar në mes 0 dhe 100, dhe kështu ata kanë peshë të barabartë.

